



اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

استفتانات جدید

مقام معظم رهبری

تحقیق و نگارش:

یعقوب سلامت

فهرست

صفحه ۵	باب دین و قرض
صفحه ۱۷	باب عقد و نکاح
صفحه ۲۴	باب خمس
صفحه ۴۲	شکایات
صفحه ۴۳	مسائل زنان
صفحه ۵۷	نماز
صفحه ۶۱	نذر و قسم
صفحه ۶۶	جواهرات
صفحه ۶۸	احکام مسافر

صفحه ۷۳	مناسبت‌های دینی
صفحه ۷۷	خرید و فروش
صفحه ۸۲	موسیقی
صفحه ۸۴	احکام نگاه
صفحه ۸۸	احکام نجاسات
صفحه ۹۸	احکام اجاره
صفحه ۱۰۰	احکام خوراک
صفحه ۱۰۶	احکام قرآن

باب دین و قرض:

سوال
آیا پرداخت پولی که یک مؤسسه دولتی از مؤسسه دولتی دیگر قرض می‌گیرد واجب است؟

جواب
در وجوب پرداخت، حکم سایر دیون را دارد.

سوال
شخصی مبلغی را برای مدتی قرض گرفت، به این شرط که هزینه های سفر قرض دهنده مانند سفر حج را بپردازد، آیا این کار برای آنان جایز است؟

جواب
شرط کردن پرداخت هزینه های سفر قرض دهنده و امثال آن در ضمن عقد قرض همان شرط دریافت سود و فائده بر قرض است که شرعاً حرام و باطل می‌باشد، ولی اصل قرض صحیح است.

سوال
پرداخت دستمزد به بانک هنگام گرفتن وام از آن چه حکمی دارد؟

جواب
اگر وجه مذکور به عنوان اجرت عمل قرض دادن از قبیل ثبت در دفتر و ثبت سند و سایر مخارج صندوق مانند آب و برق و غیره باشد و به سود وام بازگشت نکند، دادن و گرفتن آن و همچنین دریافت وام اشکال ندارد.

سوال
بیشتر مسلمانان به دلیل نداشتن سرمایه مجبور به گرفتن سرمایه از کفار می‌شوند که مستلزم پرداخت ربا می‌باشد، دریافت قرض ربوی از کفار یا بانک وابسته به دولت غیر اسلامی چه حکمی دارد؟

جواب قرض ربوی از نظر تکلیفی، مطلقاً حرام است هر چند از غیر مسلمان باشد، ولی اگر فردی چنین قرضی را گرفت، اصل قرض صحیح است.

سوال پرداخت مال حرام برای ادای دین چه حکمی دارد؟

جواب ادای دین با پرداخت مال دیکری، تحقق پیدا نمی کند و ذمه بدهکار با آن بری نمی شود.

سوال مؤسسات قرض الحسنه هنگام پرداخت وام شرط می کنند که اگر گیرنده وام پرداخت دو یا چند قسط را از موعد مقرر به تأخیر بیندازد، صندوق حق خواهد داشت که همه وام را یکجا بگیرد، آیا وام دادن به این شرط جایز است؟

جواب اشکال ندارد.

سوال زنی پولی معادل یک سوم قیمت خانه ای که می خواهد بخرد قرض کرد و با وام دهنده قرار گذاشت که آن را بعد از بهبود وضعیت مالی اش به او برگرداند و در همان زمان پسر او چکی به مبلغ قرض به عنوان تضمین به او داد و اکنون بعد از گذشت چهار سال از فوت طرفین، ورثه آنان قصد حل و فصل مسأله را دارند، آیا ورثه آن زن باید یک سوم خانه را که با پول قرضی خریداری شده است به ورثه آن شخص بدهند یا آنکه پرداخت مبلغ چک به آنان کفایت می کند؟



ورثه وام دهنده حق مطالبه چیزی از خانه را ندارند، بلکه فقط حق مطالبه مبلغی را دارند که آن زن از مورث آنان برای خرید خانه، قرض گرفته است به شرط اینکه مالی را که برای پرداخت بدهی اش کفایت می کند به ارث گذاشته باشد و احتیاط آن است که نسبت به تفاوت ارزش پول با هم مصالحه کنند.



پولی را از شخصی قرض کردیم و بعد از مدتی آن فرد ناپدید شد و اکنون او را پیدا نمی کنیم، تکلیف ما نسبت به طلب او چیست؟



بر شما واجب است منتظر بمانید و برای پرداخت بدهی خود او را جستجو کنید تا آن مبلغ را به او یا به ورثه اش بپردازید و در صورتی که از یافتن او ناامید هستید می توانید در مورد آن به حاکم شرع مراجعه کنید و یا از طرف صاحبش، صدقه دهید.



آیا جایز است هزینه ها و مخارج دادگاه را که وام دهنده برای اثبات قرض و دریافت آن متحمل می شود از بدهکار مطالبه نمود؟



بدهکار شرعاً ضامن هزینه های دادگاه که توسط طلبکار پرداخت شده است نمی باشد و در هر صورت در این گونه امور، قوانین نظام جمهوری اسلامی لازم الاجراء می باشد.



آیا بدهی میت جزء حق الناس محسوب می شود تا پرداخت آن از ترکه او بر ورثه اش واجب باشد؟



جواب بدهی اعم از اینکه به اشخاص حقیقی باشد یا حقوقی، جزء حق الناس است و بر ورثه بدهکار واجب است آن را از ترکه میّت به طلبکار یا ورثه او بپردازند و تا آن را نپردازند حق تصرف در ترکه را ندارند.



سوال اگر بدهکار بدهی خود را نپردازد و در ادای آن کوتاهی نماید، آیا جایز است طلبکار از مال او تقاص نماید مثلاً حق خود را به طور پنهانی یا به طریق دیگر بردارد؟



جواب اگر بدهکار بدهی خود را انکار کند و یا بدون عذر در پرداخت آن کوتاهی نماید، طلبکار می تواند از اموال او تقاص نماید. البته اگر در این زمینه قانونی وجود داشته باشد باید مراعات گردد.



سوال شخصی زمینی دارد که ساختمان موجود در آن، متعلق به فرد دیگری است و صاحب زمین به دو نفر بدهکار است، آیا جایز است طلبکاران زمین و ساختمان موجود در آن را برای استیفای حقوق خود توقیف کنند یا آنکه فقط نسبت به زمین چنین حقی را دارند؟



جواب آنان حق ندارند تقاضای توقیف چیزی را که ملک بدهکار نیست، بنمایند.



سوال آیا خانه ای که بدهکار برای سکونت خود و خانواده اش به آن نیاز دارد، از توقیف اموالش، مستثنی است؟

جواب آنچه را که بدهکار برای ادامه زندگی خود به آن نیاز دارد مانند منزل و اثاثیه آن، ماشین، تلفن و سایر چیزهایی که جزء احتیاجات زندگی مناسب با شأن او محسوب می شوند، از حکم الزام به فروش، مستثنی است.

سوال اگر وام گیرنده پرداخت وام را از مهلت مقرر به تأخیر بیندازد، آیا وام دهنده می تواند مبلغی بیشتر از مقدار وام را از او مطالبه کند؟

جواب وام دهنده از نظر شرعی حق مطالبه چیزی بیشتر از اصل وام را ندارد.

سوال اگر شخصی بدون تقاضای بدهکار، قرض او را بپردازد، آیا واجب است بدهکار عوض آنچه را که او پرداخت کرده بپردازد؟

جواب کسی که بدون تقاضای بدهکار اقدام به پرداخت بدهی او نموده است، حق مطالبه عوض آن را ندارد و بر بدهکار هم پرداخت عوض آنچه که آن شخص پرداخته است واجب نیست.

سوال آیا راهی برای فرار از ربا در معاملات بانکی وجود دارد؟

جواب راه حل، استفاده از عقود شرعی با رعایت کامل شرایط آنهاست.

سوال اگر تاجری که بدهی هایش او را ناتوان ساخته است، ورشکسته شود و غیر از یک ساختمان چیزی نداشته باشد و آن را هم در معرض فروش گذاشته باشد ولی پول آن فقط جوابگوی نصف بدهی او باشد و نتواند بقیه بدهی خود را بپردازد، آیا جایز است طلبکاران او را مجبور به فروش آن ساختمان کنند یا آنکه باید به او مهلت بدهند تا بتواند به طور تدریجی بدهی خود را بپردازد؟

جواب اگر آن ساختمان، خانه مسکونی خود و خانواده اش نباشد، و ادار کردن او به فروش آن برای پرداخت دیونش اشکال ندارد، هر چند برای پرداخت همه بدهی هایش کافی نباشد و واجب نیست طلبکاران برای آن مقدار به او مهلت بدهند، بلکه فقط نسبت به بقیه بدهی های او باید صبر کنند تا قدرت پرداخت آن را پیدا کند.

سوال شخصی کالایی را سه ماهه به طور نسیه خریده است و بعد از رسیدن موعد مقرر از فروشنده درخواست نمود که مهلت را تا سه ماه دیگر تمدید کند به این شرط که او هم مبلغی زائد از پول کالا را به او بپردازد، آیا انجام این کار برای آن دو جایز است؟

جواب این مقدار اضافی ربا می باشد و حرام است.

سوال پدرم در ضمن یک معامله صوری مبلغی پول به شخصی داد که در واقع به عنوان قرض بود و بدهکار هم هر ماه مبلغی به عنوان سود می پرداخت، بعد از وفات طلبکار (پدرم) هم بدهکار به پرداخت آن مقدار سود ادامه داد تا اینکه او هم فوت نمود، آیا پولهایی که به عنوان سود پرداخت شده است، ربا محسوب می شود و بر ورثه طلبکار واجب است که آنها را به ورثه بدهکار برگردانند؟

جواب با فرض اینکه پرداخت پول به او در واقع به عنوان قرض بوده، هر مبلغی که به عنوان سود مال پرداخت شده است ربا محسوب می شود و شرعاً حرام است و باید عین یا عوض آن از ترکه طلبکار به بدهکار یا ورثه او پرداخت شود.

سوال آیا جایز است اشخاص، اموال خود را نزد افراد دیگر به ودیعه بگذارند و هر ماه سود دریافت کنند؟

جواب اگر سپردن اموال به دیگران برای بهره برداری از آن تحت عنوان یکی از عقدهای صحیح باشد، اشکال ندارد و سود حاصل از بکارگیری آن هم بدون اشکال است، ولی اگر به عنوان قرض باشد، هر چند اصل قرض صحیح است، ولی شرط سود در ضمن آن شرعاً باطل است و سودهای گرفته شده ربا و حرام است.

سوال شخصی پولی را برای انجام یک کار اقتصادی قرض گرفت، اگر آن کار برای او سودآور باشد، آیا جایز است مبلغی از سود آن را به قرض دهنده بپردازد؟ و آیا جایز است قرض دهنده آن را مطالبه کند؟

جواب قرض دهنده حقی در سود حاصل از تجارت قرض گیرنده با مال قرضی ندارد و نمی تواند هیچ مقداری از آن سود را از او مطالبه کند، ولی اگر قرض گیرنده خودش بخواهد بدون هیچ قرار قبلی با پرداخت مبلغی زائد بر مقدار اصل قرض به قرض دهنده به او نیکی کند، اشکال ندارد، بلکه مستحب است.

سوال عدّه ای از اشخاص از دیگران مبلغی پول می گیرند و در برابر آن هر ماه مقداری سود به آنان می دهند بدون آنکه این کار را تحت عنوان یکی از عقود انجام دهند، بلکه فقط براساس توافق طرفین انجام می شود، این کار چه حکمی دارد؟

جواب این قبیل معاملات، قرض ربوی محسوب می شوند و شرط سود و فایده در آن باطل است و آن مقدار اضافی ربا بوده و شرعاً حرام می باشد و گرفتن آن جایز نیست.

سوال اگر فردی از دیگری قرض ربوی بگیرد و شخص سومی قرارداد قرض و شروط آن را برای آنان بنویسد و شخص چهارمی هم که حسابدار نامیده می شود و کار او ثبت اسناد قراردادی در دفتر محاسبات است وجود داشته باشد، آیا حسابدار هم با آنان در انجام قرض ربوی شریک است و کار او و گرفتن اجرت در برابر آن هم حرام است؟ و همچنین شخص پنجمی هم

وجود دارد که مأمور تحقیق است و کار او مراجعه به دفتر محاسبات است و بدون آنکه چیزی بنویسد و یا به دفتر منتقل کند، فقط آن را بررسی می کند که آیا در محاسبات معاملات ربوی اشتباهی رخ داده یا خیر، سپس نتیجه را به حسابدار اطلاع می دهد، آیا کار او نیز حرام است؟

جواب هر کاری که به نحوی در عقد قرض ربوی یا در انجام و تکمیل آن و یا در تحصیل و دریافت ربا از قرض گیرنده دخیل باشد، شرعاً حرام است و انجام دهنده آن کار مستحق دریافت اجرت نیست.

سوال آیا جایز است قرضی را که بانک برای استفاده خاصی به اشخاص می دهد، در امور دیگر مصرف نمود؟

جواب اگر آنچه را که بانک به اشخاص می دهد واقعاً قرض باشد و شرط کند که حتماً باید در مورد خاصی مصرف شود، تخلف از این شرط جایز نیست، و همچنین اگر آنچه را که از بانک دریافت می کند به عنوان سرمایه مضاربه یا شراکت و مانند آن باشد، حق ندارد آن را در غیر کاری که بانک به خاطر آن پول را در اختیار او گذاشته است، مصرف نماید.

سوال یک شرکت تعاونی وجود دارد که اعضای آن مبلغی را به عنوان سرمایه آن می پردازند و شرکت هم مبادرت به پرداخت وام به اعضا می کند و از آنان هیچ گونه سود یا اجرتی نمی گیرد و هدف آن هم کمک و یاری است، این کاری که اعضا به قصد صله رحم و یاری رساندن انجام می دهند، چه حکمی دارد؟



در جواز و رجحان تعاون و مشارکت برای تأمین وام مؤمنین

تردید و وجود ندارد، هر چند به صورتی باشد که در سؤال توضیح داده شده است، ولی اگر پرداخت پول به شرکت به عنوان قرضی باشد که مشروط به پرداخت وام در آینده به پرداخت کننده است، این کار شرعاً جایز نیست هر چند اصل قرض از نظر حکم وضعی صحیح است.



اگر کسی که از صندوق قرض الحسنه وام دریافت کرده است،

هنگام پرداخت وام از طرف خودش بدون آنکه بر او شرط شده باشد، مقداری بیشتر از اصل وام را بپردازد، آیا گرفتن این مبلغ اضافی از او و صرف آن در کارهای عمرانی جایز است؟



اگر قرض گیرنده آن مبلغ اضافی را خودش، با رضایت و به عنوان

یک عملی که هنگام پرداخت قرض مستحب است بپردازد، دریافت آن از او اشکال ندارد و اما تصرفات مسئولین مؤسسه در آن از طریق مصرف آن در کارهای عمرانی و غیره تابع حدود اختیارات آنان در این باره است.



بعضی از مؤسسات قرض الحسنه اقدام به خرید املاک و چیزهای

دیگر با پولهایی که مردم به عنوان امانت به آنان سپرده اند می نمایند، این معاملات چه حکمی دارند؟ با توجه به اینکه بعضی از سپرده گذاران موافق انجام این کارها نیستند، آیا مسئول مؤسسه حق دارد در آن اموال مثلاً با خرید و فروش تصرف کند؟ آیا این کار شرعاً جایز است؟

جواب اگر سپرده های مردم مانند امانتهایی نزد مؤسسه قرض الحسنه باشند تا به هر کسی که مؤسسه خواست قرض بدهد، در این صورت مصرف آن در خرید ملک و غیر آن فضولی است و متوقف بر اجازه صاحبان آنان است، ولی اگر سپرده ها به عنوان قرض به آن مؤسسه داده شده باشند، چنانچه مسئولین آنها بر اساس اختیاراتی که به آنان داده شده است، مبادرت به خرید املاک و مانند آن مبادرت کنند، اشکال ندارد.

سوال کادر اداری یک مؤسسه قرض الحسنه با پولی که از شخصی قرض گرفته شده، اقدام به خرید یک ساختمان نمود و بعد از یک ماه پول آن شخص را از طریق پس اندازهای مردم، بدون رضایت آنان پرداخت کرد، آیا این معامله شرعی است؟ و چه کسی مالک آن ساختمان است؟

جواب خرید ساختمان برای مؤسسه با پولی که به مؤسسه قرض داده شده است، اگر طبق صلاحیت ها و اختیارات کادر اداری صورت گرفته باشد، اشکال ندارد و ساختمان خریداری شده ملک مؤسسه و صاحبان دارایی آن است و در غیر این صورت معامله فضولی و متوقف بر اجازه صاحبان پول است.

سوال یک صندوق که وامهایی را در اختیار اعضای خود قرار می دهد، ولی برای دادن وام شرط می کند که متقاضی وام، مبلغی پول را به مدت سه یا شش ماه در صندوق بگذارد و بعد از گذشت این مدت به مقدار دو برابر پولی که به صندوق سپرده است به او وام می دهد و بعد از آنکه همه وام را پرداخت

کرد، پولی که قبلاً در صندوق گذاشته بود به او مسترد می شود، این کار چه حکمی دارد؟



اگر دادن پول به صندوق به این عنوان باشد که آن پول برای مدتی نزد صندوق به صورت قرض بماند، به این شرط که صندوق هم بعد از آن مدت، وامی در اختیار او قرار دهد و یا وام دادن صندوق مشروط به این شرط باشد که او قبلاً مبلغی را در صندوق گذاشته باشد، این شرط در حکم ربا بوده و شرعاً حرام و باطل است، ولی اصل قرض نسبت به هر دو طرف صحیح می باشد.



صندوق های قرض الحسنه برای دادن وام اموری را شرط می کنند که از جمله آنها عضویت در صندوق و داشتن مبلغی به عنوان پس انداز در آن است و همچنین متقاضی وام باید ساکن محله ای باشد که صندوق در آن قرار دارد و برخی شرایط دیگر، آیا این شرطها حکم ربا را دارند؟



اشتراک عضویت یا سکونت در آن محله و شرطهای دیگری که باعث محدودیت پرداخت وام به اشخاص می شوند اشکال ندارد و شرط باز کردن حساب پس انداز در صندوق هم اگر به این امر برگردد که اعطای وام اختصاص به آن اشخاص پیدا کند، بدون اشکال است، ولی اگر به این برگردد که وام گرفتن از صندوق در آینده مشروط است به اینکه متقاضی وام قبلاً مبلغی پول در بانک گذاشته باشد، این شرط منفعت حکمی در قرض است که باطل می باشد.

باب عقد و نکاح :

سوال کلیه مخارج زندگی را در حد توان برای خانواده تهیه می‌کنم اما بعضاً همسرم تقاضای پول نقد بصورت ماهیانه می‌کند و آن را نفقه می‌داند. آیا این ادعا مورد قبول است؟ آیا هزینه دانشگاه آزاد ایشان که خارج از حد توان است جزء نفقه محسوب می‌گردد؟

جواب زوجه از باب نفقه بیش از مسکن و لباس و غذای متعارف و متناسب با شأن خودش و هزینه درمان‌های متعارف، حق مطالبه چیزی از شوهر ندارد.

سوال آیا ازدواج دائم با اهل کتاب جایز است؟

جواب بنابر احتیاط واجب جایز نیست.

سوال اگر جوانی موقع ازدواجش است ولی به خاطر ترس از مشکلات مالی قادر بر ازدواج نباشد چه باید بکند؟

جواب اگر منظور، ترس از مشکلات مالی در آینده جهت اداره زندگی است، برای آینده توکل به خدایتعالی نماید و روزی را از خدا بداند و چنین ترسی را به دل راه ندهد بلکه بجای آن کوشش کند کاری پیدا کند که بوسیله آن بتواند امرار معاش نماید.

سوال اگر زوجه قبل از ازدواج شاغل بوده باشد و در زمان عقد زوج با توجه به شرایط موجود با شاغل بودن وی موافق بوده باشد اگر پس از گذشت مدتی از شروع زندگی مشترک زوج تشخیص دهد شاغل بودن زوجه به زندگیشان لطمه وارد می کند. آیا زوج می تواند با شاغل بودن زوجه مخالفت کند؟

جواب اگر ضمن عقد شرط کرده باشند، باید به شرط عمل کنند مگر اینکه با هم توافق کنند.

سوال اگر پدر همسر با مادرم ازدواج کند، آیا نکاح من و همسرم صحیح خواهد ماند یا خیر؟

جواب موجب بطلان عقد شما نمی شود.

سوال شوهرم نفقه ای را که به من می دهد کم است لذا من گاهی بدون اطلاع او از جیبش پول بر می دارم و آن را خرج نفقه واجب منزل می کنم، آیا این کار جایز است؟

جواب نفقه واجب زن گرچه برعهده شوهر است، ولی زن مجاز نیست بدون اجازه از جیب او پول بردارد

سوال در خصوص شرایط مهریه می خواستم بدانم آیا از نظر شرعی تغییر

شرط عند المطالبه بودن به عند الاستطاعه بودن چگونه است؟

جواب با توافق زوجه بلامانع است.

سوال ما در یک کشور خارجی زندگی می کنیم اینجا آقایان همه

وظایف و امور خانه را به عهده زنان گذاشته اند و زنان در خانه برای خود وقت

هیچ فعالیتی ندارند و مواقع تفریح هم برای آنها فراهم نمی کنند، این چه

حکمی دارد؟

جواب همسران مجاز نیستند زنان خود را مکلف به انجام کارهای خانه

کنند، و زنان شوهردار در کارهای شخصی خود آزاد هستند و نسبت به

شوهرانشان هیچ تکلیفی زائد بر ادای حقوق زناشویی ندارند.

سوال اگر زنی مدعی عقد دائم با مردی باشد اما هیچ مدرک یا شهادی نداشته

باشد و مرد با ارائه شهود و ادله مدعی عقد موقت باشد، حکم این عقد چیست؟

جواب اگر مرد که مدعی وکالت در اجرای عقد موقت است نتواند اثبات

کند که وکالت در ذکر مدّت هم داشته و در عین حال ثابت شود که عقد را با

ذکر مدّت و به صورت عقد متعه خوانده، عقد باطل است مگر آنکه زوجه آن

را تنفیذ و امضاء کند، و اگر ثابت نشود که عقد را به صورت عقد متعه خوانده،

عقد در فرض سؤال صحیح است و آثار عقد دائم بر آن مترتب است.

سوال اگر مرد متأهلی شغل خود را از دست بدهد و زنش برای معاش

خانواده بصورت موقت کار کند، آیا شوهر به زنش مدیون خواهد شد؟

جواب زن اگر درآمد کار خود را خودش تبرعاً خرج زندگی مشترک می

کند شوهر ضامن عوض آن نیست ولی اگر به شوهر قرض دهد سپس از طرف

شوهر آن را خرج زندگی کند و یا به امر و درخواست شوهر آن را خرج

زندگی مشترک کند، شوهر ضامن عوض آن است.

سوال همسر اینجانب معتقد است چون اسلام می گوید کار منزل وظیفه

زن نیست لذا من کار نمی کنم و در مورد تمکین هم می توانم تا مهریه نگیرم

تمکین نکنم. لطفاً مرا راهنمایی کنید.

جواب به طور کلی زن بعد از عقد و قبل از اولین تمکین می تواند تمکین

نکند - البته تمکین خاص مراد است - تا مهریه خود را وصول نماید ولی بعد از

تحقق تمکین ولو یک مرتبه حق امتناع ندارد، و بر زوجه فقط اطاعت از شوهر

در امور مربوط به زناشویی واجب است و انجام کارهای خانه واجب نیست مگر

آن که در ضمن عقد چنین شرطی را کرده باشد در هر صورت در چنین

مواردی برای زندگی با هم تفاهم داشته و کمک یکدیگر باشید و سعی کنید

مثل بقیه مردم زندگی کنید.

سوال حقیر دختر عمومی خویش را به عقد خود درآورده ام اما هنوز در خانه پدری به سر می برد با توجه به اینکه در عقد نامه شرطی درباره ی کار ایشان ذکر نشده، مدتی است که بدون اطلاع و رضایت من در نهضت سوادآموزی در یکی از روستاهای دوردست مشغول بکار شده است، آیا او می تواند بدون رضایت من سر کار برود؟

جواب تا وقتی که دختر، در خانه پدر زندگی می کند، خروج او از خانه پدری منوط به اجازه شوهر نیست.

سوال من برای خواستگاری و ازدواج اقدام کردم و در موقع تعیین مهریه با مشکل روبرو شدم به طوری که در ظاهر و با اکراه و بخاطر شرایط حاکم بر مراسم با مبلغ مهریه پیش نهادی که ۵۰۰ سکه بود موافقت کردم سؤال این بود که مسئله مهریه از نظر شرعی چه حکمی دارد؟

جواب اگر داماد با رضایت خود مبلغ زیادی را مهر قرار دهد و عقد ازدواج بر طبق آن مهریه خوانده شود، آن مقدار مهر بر عهده شوهر لازم می شود.

سوال آیا متعه با یک زن جوان مسیحی بدون اجازه والدینش جایز است؟

جواب نکاح موقت با دختر مسیحی اشکال ندارد ولی اگر باکره باشد بنا بر احتیاط اذن پدر شرط است.

سوال اگر در عقدنامه (عقد دائم) مشخص نشده باشد ملاک مهریه، سکه طرح قدیم است یا جدید آیا عقد بر آن صحیح است؟

جواب در فرض سؤال، اگر تعیین یکی از آن دو - هر چند با متعارف بودن آن - ممکن نیست، عقد صحیح است و شوهر باید مهرالمثل را بپردازد.

سوال چندی پیش با دختر خانمی آشنا شدم و به هم علاقه مند شدیم. این مسئله را در خانواده ها مطرح کردیم و بعد از آشنایی خانواده ها راضی شدند که ما با هم نامزد باشیم، ولی بعلت عدم تقید خانواده ها به مسائل مذهبی، علی رغم خوسته های من و خانم راضی به خواندن صیغه و... نشدند و گفتند و می توانیم فعلاً با هم دوست باشیم و بعد از آنکه وضع کار من درست شد، یکجا عروسی کنیم می خواستم بدانم برای افرادی مثل ما که پدر دختر مقید نیست، راه حلی وجود دارد؟

جواب اگر ولی شرعی دختر به اصل ازدواج شما با وی رضایت دارد، برای اجرای صیغه اذن جدید شرط نیست.

سوال آیا می توان دختر باکره ای را که فاقد پدر و جد پدری می باشد برای محرمیت، به عقد فرزند نوزاد پسر مردی که به منزل آنها تردد دارد (اعم از فامیل و...) در آورد؟ س ۲: در صورت خوانده شدن مجرد عقد در قبل، آیا آنها به هم محرم بوده و آن دختر عروس آن مرد و مادرش مادر زن نوزاد محسوب

می شود؟ س۳: محرمیت و ازدواج آنها در آینده با یکدیگر چه حکمی دارد؟



دختر بالغه رشیده که پدر و جدّ پدری ندارد اختیار ازدواجش با خودش است و نیاز به اجازه کسی ندارد، ولی در تزویج او با پسر نابالغ اگر چه شیرخوار باشد، باید با ولایت پدر پسر باشد، و عقدی که به قصد جدّی تزویج و به نحو صحیح خوانده شده، تمام آثار شرعی آن بر آن مترتب است.



دختری که دم بخت است و موقع ازدواج او رسیده است اگر ولیّ قانونی او (یعنی پدر و جدّ پدری) یا مفقودالاثرا باشد یا حضور داشته باشد و با ازدواج چنین دختری مخالفت داشته باشد در صورتی که شوهر هم کفو او محسوب شده و توانایی فراهم آوردن امکانات چنین ازدواجی را از نظر مادر دختر و معرفین داشته باشد، از نظر حضرت تعالی آیا یکی از سر دفتران ازدواج می تواند چنین ازدواجی را ثبت و امضاء نماید یا خیر؟



ازدواج دختر باکره موقوف بر اجازه پدر یا جدّ پدری است ولی اگر پدر و جدّ پدری مفقود باشند یا در سفر باشند و دسترسی به آنان نباشد در این صورت احتیاج به اجازه ی آنان نیست و همچنین اگر با میل دختر به ازدواج، کفو شرعی و عرفی وی از او خواستگاری کند و پدر و جدّ پدری از اجازه ی چنین ازدواجی امتناع ورزند و پای کفو شرعی و عرفی دیگری که مورد قبول پدر یا جدّ پدری باشد در میان نباشد، در این صورت ولایت پدر و جدّ پدری ساقط است و ازدواج دختر نیاز به اجازه آنان ندارد.

باب خمس:

سوال افراد بازنشسته که همچنان حقوق ماهیانه دریافت می کنند، آیا باید

خمس حقوقی را که در طول سال دریافت می کنند، پردازند؟

جواب در صورتی که از مخارج سال اضافه بیاید، پرداخت خمس آن

واجب است.

سوال اگر شخصی مبلغی را قرض بگیرد و نتواند آن را قبل از آن سال ادا

کند، آیا پرداخت خمس آن بر عهده قرض دهنده است یا قرض گیرنده؟

جواب بر قرض گیرنده خمس مال قرضی واجب نیست، ولی قرض دهنده

اگر مال قرضی را از درآمد سالیانه کارش و قبل از پرداخت خمس آن قرض

داده است، در صورتی که بتواند تا آخر سال قرضش را از بدهکار بگیرد،

واجب است که هنگام رسیدن سال خمسی اش خمس آن را پردازد، و اگر

نتواند قرض خود را تا پایان سال بگیرد، فعلاً پرداخت خمس آن واجب نیست،

لیکن هر وقت آن را وصول کرد باید خمس آن را بدهد.

سوال آیا قرضی که برای حج تمتع گرفته می شود باید خمس آن داده شده باشد و بعد از پرداخت خمس، باقی مانده آن برای مخارج حج پرداخت شود؟

جواب مالی که قرض گرفته می شود، خمس ندارد.

سوال اینجانب مبالغی به خاطر ساختمان منزل بدهکار هستم و این بدهکاری تا دوازده سال طول خواهد کشید، خواهشمندم مرا در رابطه با موضوع خمس راهنمایی فرمایید که آیا این بدهی از درآمد سال استثناء می شود؟

جواب اقساط بدهی ساخت مسکن و مانند آن را هر چند می توان از درآمد کسب همان سال پرداخت نمود، ولی در صورت عدم پرداخت، از درآمد آن سال استثناء نمی شود، بلکه به باقی مانده درآمد سر سال خمسی، خمس تعلق می گیرد.

سوال چند سال پیش از بانک وام گرفته و آن را به مدت یک سال به حساب بانکی ام واریز کردم، و بدون آنکه موفق به استفاده از آن وام شوم، هر ماه قسط آن را می پردازم، آیا به این وام، خمس تعلق می گیرد؟

جواب خمس آن مقدار از وام مزبور که اقساط آن را تا سر سال خمسی از منفعت کسب خود پرداخت کرده اید، واجب است.

سوال من در خلال پنج سال مبلغی را به بنیاد مسکن جهت گرفتن زمینی به امید تأمین مسکن پرداخت کردم، ولی تاکنون تصمیمی برای واگذاری زمین گرفته نشده است، لذا تصمیم دارم، آن مبالغ را از بنیاد مسکن باز پس بگیرم، با توجه به اینکه قسمتی از آن را قرض گرفته ام و قسمتی را هم از فروش فرش خانه ام و باقی مانده آن را هم از حقوق همسرم که معلّم است، تهیه کرده ام، امیدوارم به دو سؤال ذیل پاسخ فرمایید. ۱- اگر بتوانم مبلغ مزبور را پس بگیرم و آن را فقط برای تهیه مسکن (زمین یا خانه) مصرف کنم، آیا خمس به آن تعلق می گیرد؟ ۲- چه مقدار خمس به آن تعلق می گیرد؟

جواب در فرض مرقوم که پول از راه هدیه یا قرض یا فروش لوازم زندگی تهیه شده، خمس آن واجب نیست.

سوال آیا بر کارمندانی که گاهی مقداری مال از مخارج سالانه آنها زیاد می آید، با توجه به اینکه بدهی های نقدی و قسطی دارند، خمس واجب است؟

جواب اگر بدهی بر اثر قرض کردن در طول سال برای مخارج همان سال یا خرید بعضی از مایحتاج سال به صورت نسیه باشد، در صورتی که بخواهد دین خود را از منافع همان سال ادا نماید، مقدار دین از باقی مانده درآمد آن سال استثنا می شود، و در غیر این صورت، تمام درآمد باقی مانده خمس دارد.

سوال آیا به پولی که از حقوق ماهیانه ام برای خرید لوازم ازدواج در

آینده، پس انداز می کنم، خمس تعلق می گیرد؟

جواب اگر عین پولی را که بابت حقوق ماهیانه می گیرید، پس انداز می

کنید، باید سر سال خمس آن پرداخت شود، مگر آنکه بخواهید تا چند روز

آینده صرف خرید لوازم ضروری ازدواج نمایید.

سوال دولت در ایام عید به کارمندان خود اجناسی را به عنوان عیدی داده که

مقداری از آن تا سر سال باقی مانده است. با توجه به اینکه عیدی کارمندان خمس

ندارد، ولی چون ما در برابر این اجناس مقداری پول پرداخت کرده ایم، لذا آنچه به ما

داده می شود هدیه به معنای دقیق آن نیست، بلکه با قیمت کمتری در برابر عوض داده

شده است، آیا خمس آن مقدار از کالا که در برابر آن پول پرداخت شده، باید داده

شود؟ یا اینکه باید قیمت واقعی آن در بازار آزاد محاسبه و خمس آن پرداخت شود؟ و

یا چون عیدی است، هیچ گونه خمسی ندارد؟

جواب در فرض مذکور نظر به اینکه قسمتی از اجناس در واقع از سوی

دولت مجانی به کارمند داده می شود و در برابر قسمتی پول دریافت می کنند،

فلذا از کالای باقی مانده به نسبت مقداری که پول در برابر آن پرداخت نموده

اید، واجب است که خمس عین اجناس باقی مانده یا قیمت فعلی آن را

پپردازید.

سوال اداره بیمه مبلغی را بابت هزینه درمان به من بدهکار است و مقرر شده که در همین روزها به من پرداخت شود، آیا به این مبلغ خمس تعلق می گیرد؟

جواب خمس ندارد.

سوال باغ پدری از طریق بخشش یا ارث به پسرش منتقل شده است، آن باغ هنگام هدیه یا انتقال به او بابت ارث، قیمت زیادی نداشت، ولی در حال حاضر قیمت آن هنگام فروش با قیمت قبلی آن تفاوت زیادی کرده است، آیا به آن مقدار زیادی که بر اثر افزایش قیمت حاصل شده، خمس تعلق می گیرد؟

جواب ارث و هبه و پول فروش آنها خمس ندارد، هرچند قیمت آنها افزایش یافته باشد، مگر اینکه نگهداری آن به قصد تجارت و زیاد شدن قیمت باشد؛ که در این صورت، پس از فروش بنا بر احتیاط واجب باید خمس ارزش افزوده آن پرداخت شود.

سوال آیا به پولی که برای خرید کتاب از نمایشگاه بین المللی کتاب در تهران قبل از تحویل آن پرداخت شده، ولی هنوز کتابها ارسال نشده است، خمس تعلق می گیرد؟

جواب اگر کتابهای مزبور، مورد نیاز و به مقدار متناسب با شأن عرفی شخص باشد، خمس ندارد.

سوال شخصی برای رفتن به حج استجابی مبلغی را به حساب سازمان حج واریز کرده، ولی قبل از تشریف به زیارت خانه خدا، فوت نموده است، این مبلغ چه حکمی دارد؟ آیا مصرف کردن آن در نیابت از حج میت واجب است؟ آیا خمس به آن تعلق می گیرد؟

جواب فیش حج که در قبال مبلغی که به حساب سازمان حج واریز کرده، دریافت نموده، به قیمت فعلی اش از ترکه میت محسوب می شود، و میت اگر حج بر ذمه ندارد و وصیت به حج هم نکرده، صرف آن در حج نیابی برای میت واجب نیست، و خمس آن اگر پرداخت نشده باشد، در فرض سؤال واجب است پرداخت شود.

سوال خانه نیمه سازی در یکی از شهرها دارم که به علت سکونت در ساختمان های دولتی نیازی به آن ندارم، لذا قصد دارم آن را فروخته و با پول آن ماشینی برای استفاده شخصی بخرم، آیا به پول آن خمس تعلق می گیرد؟

جواب اگر خانه مزبور را از درآمد سالانه و در بین سال به قصد سکونت در آن ساخته یا خریداری کرده، و در همان سال آن را فروخته اید پول فروش آن اگر در همان سال فروش در مؤونه زندگی مصرف شود، خمس ندارد، و همچنین اگر بعد از سکونت در آن، در سال بعد آن را فروخته باشید، پول فروش آن خمس ندارد.

سوال شخصی خانه ملکی برای سکونت ندارد، لذا زمینی خریده تا در آن خانه ای برای خودش بسازد، ولی چون پول کافی برای ساخت نداشته، سال بر آن گذشته و آن را به فروش هم نرسانده است، آیا خمس آن واجب است؟ بر فرض وجوب، آیا خمس پول خرید را باید پردازد یا قیمت فعلی زمین را؟

جواب اگر زمین را از منفعت کسب سال، برای ساخت مسکن مورد نیاز، خریده باشد، خمس ندارد.

سوال یک سرویس ظروف منزل وجود دارد، آیا استفاده از بعضی از آنها برای عدم تعلق خمس به آن کافی است؟

جواب معیار عدم تعلق خمس به لوازم منزل، صدق عنوان نیاز به آن مطابق با شأن عرفی مناسب با انسان است، هرچند در طول سال از آن استفاده نشود.

سوال آیا به طلایی که شوهر برای همسرش می خرد، خمس تعلق می گیرد؟

جواب اگر به مقدار متعارف و مناسب شأن او باشد، از مؤونه سال محسوب می شود و خمس ندارد.

سوال اگر فرش و ظرفها اتفاقاً در طول سال مورد استفاده قرار نگیرد، ولی برای استفاده میهمان به آنها نیاز باشد، آیا خمس در آنها واجب است؟

جواب در فرض سؤال خمس در آنها واجب نیست.



اگر فردی زمین دومی که مناسب شأن او و مورد نیاز جهت

ساختن مسکن برای عائله اوست داشته باشد، ولی در طول سال خمسی قدرت ساخت آن را ندارد و یا در یک سال نمی تواند آن را تکمیل کند، آیا پرداخت خمس آن بر او واجب است؟



در عدم وجوب خمس، در زمینی که برای ساخت مسکن بدان نیاز دارد، فرقی بین اینکه یک قطعه باشد یا چند قطعه، و یا یک مسکن باشد یا چند مسکن، وجود ندارد، بلکه ملاک، صدق عنوان نیاز به آن به مقتضای موقعیت و شأن عرفی وی و همچنین وضع مالی او برای ساخت تدریجی آن است.



با توجه به فتوای امام خمینی (قدس سره) در مسأله جهیزیه عروس

که دختر هنگام ازدواج به خانه شوهر می برد، اگر در منطقه ای رسم براین باشد که خانواده داماد اقدام به تهیه و تأمین اثاثیه و لوازم خانه کنند و به مرور زمان و به تدریج به تهیه آن لوازم بپردازند و سال بر آنها بگذرد، چه حکمی دارد؟



اگر تهیه اثاث و لوازم زندگی برای آینده، عرفاً جزء مؤونه

محسوب شود، خمس ندارد.



داروهایی که از درآمد وسط سال خریده شده و پول آن توسط

سازمان تأمین اجتماعی پرداخت می شود، اگر بدون فاسد شدن تا سر سال خمسی باقی بماند، خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟



اگر خرید داروها جهت استفاده از آن در مواقع نیاز باشد و در معرض

احتیاج هم باشد، خمس ندارد.

سوال آیا هبه و هدیه عید (عیدی) خمس دارد؟

جواب هبه و هدیه خمس ندارد، هر چند احوط این است که اگر از مخارج

سال زیاد بیاید، خمس آن پرداخت شود.

سوال داروهایی که از درآمد وسط سال خریده شده و پول آن توسط

سازمان تأمین اجتماعی پرداخت می شود، اگر بدون فاسد شدن تا سر سال
خمس باقی بماند، خمس به آن تعلق می گیرد یا خیر؟

جواب اگر خرید داروها جهت استفاده از آن در مواقع نیاز باشد و در معرض

احتیاج هم باشد، خمس ندارد.

سوال آیا استفاده از یک جلد از دوره کتابی که از چندین جلد تشکیل

شده (مانند وسائل الشیعه) باعث ساقط شدن خمس تمام آن دوره می شود یا
اینکه باید از هر جلد کتاب یک صفحه خوانده شود؟

جواب اگر مجموع آن دوره مورد نیاز باشد و یا خرید جلدی که به آن

احتیاج است متوقف بر خرید دوره کامل آن باشد، خمس ندارد، در غیر این
صورت باید خمس مجلداتی که الآن مورد نیاز نیست، پرداخت شود، و مجرد
خواندن یک صفحه از هر جلد کتاب، برای ساقط شدن خمس کافی نیست.

سوال شخصی خانه ای برای سکونت ندارد و برای خرید مسکن یا تهیه مایحتاج زندگی، مالی را پس انداز کرده است، آیا این مبلغ خمس دارد؟

جواب مال پس انداز شده از منفعت کسب اگر برای تأمین هزینه های زندگی باشد، سر سال خمس، خمس دارد مگر این که پس انداز برای تهیه لوازم ضروری زندگی و یا تأمین هزینه های لازم باشد که در این صورت اگر بعد از سال خمس در آینده نزدیک (تا چند روز) در راه های مذکور مصرف شود، خمس ندارد.

سوال خمس لوازم منزل چگونه محاسبه می شود؟

جواب لوازمی که با استفاده از آنها عین آن باقی می ماند مثل فرش و غیر آن، خمس ندارد. ولی از نیازهای مصرفی روزمره مانند برنج و روغن و غیر آنها، آنچه اضافه بیاید و تا سر سال خمس باقی بماند، خمس دارد.

سوال تمام دارایی من ساختمان سه طبقه ای است که هر طبقه آن دو اتاق دارد. در یک طبقه من زندگی می کنم و در دو طبقه دیگر فرزندانم سکونت دارند، آیا به این خانه در حال حیات من خمس تعلق می گیرد یا اینکه بعد از وفات من خمس دارد تا به ورثه ام وصیت کنم که بعد از مردنم خمس آن را بپردازند؟

جواب ساختمان مورد سؤال خمس ندارد، البته کسی که حساب سال نداشته است باید به نحوی مصالحه نماید.

سوال همسر من قالی می بافد که سرمایه آن متعلق به خود ماست و برای تهیه آن قرض گرفته ایم، در حال حاضر قسمتی از فرش بافته شده است و از آنجا که سال خمسی من به پایان رسیده، آیا پس از تمام شدن فرش و فروش آن برای تهیه احتیاجات خانه، به مقدار بافته شده خمس تعلق می گیرد یا خیر؟ سرمایه ما از جهت خمس چه وضعیتی دارد؟

جواب پس از استثنای سرمایه که قرض است از قیمت فروش قالی، باقی مانده جزء سود سال فروش محسوب می شود، بنا بر این اگر در سالی که بافت قالی تمام و فروخته شده، در مخارج زندگی مصرف شود، خمس ندارد.

سوال شخصی خانه ملکی برای سکونت ندارد، لذا زمینی خریده تا در آن خانه ای برای خودش بسازد، ولی چون پول کافی برای ساخت نداشته، سال بر آن گذشته و آن را به فروش هم نرسانده است، آیا خمس آن واجب است؟ بر فرض وجوب، آیا خمس پول خرید را باید پردازد یا قیمت فعلی زمین را؟

جواب اگر زمین را از منفعت کسب سال، برای ساخت مسکن مورد نیاز، خریده باشد، خمس ندارد.

سوال آیا به جایزه هایی که توسط بانکها و صندوق های قرض الحسنه به

افراد پرداخت می شود، خمس تعلق می گیرد یا خیر؟

جواب خمس در جایزه ها و هدیه ها واجب نیست.

سوال در کتاب «تحریر الوسیله» آمده است که مهریه زن خمس ندارد و

فرقی بین مهریه مدت دار و بدون مدت گذاشته نشده است، امیدواریم آن را توضیح فرمایید.

جواب در عدم وجوب خمس مهریه فرقی بین مهریه مدت دار و بدون

مدت و بین پول نقد و کالا وجود ندارد.

سوال کتابهایی که دانشجو از مال پدر خود یا از وامی که دانشگاه به

دانشجویان می دهد، می خرد و منبع درآمدی هم ندارد، آیا خمس دارد؟ در

صورتی که بداند پدر خمس پول کتابها را نداده، آیا پرداخت خمس آن واجب است؟

جواب کتابهایی که با پول وام و یا با پولی که پدر به او بخشیده، خریده

شده است، خمس ندارد مگر آنکه یقین داشته باشد که عین پولی که پدر به او

بخشیده، متعلق خمس است که در این صورت پرداخت خمس آن واجب است.

سوال آیا مبالغی که بنیاد شهید به خانواده های شهدا می پردازد، به مازاد از مخارج سال آن، خمس تعلق می گیرد؟

جواب چیزی که بنیاد شهید به خانواده های عزیز شهدا هدیه می کند، خمس ندارد.

سوال آیا نفقه ای که شخصی از طرف پدر یا برادر یا یکی از اقوام دریافت می کند، هدیه محسوب می شود یا خیر؟ در صورتی که نفقه دهنده خمس اموال خود را نپردازد، آیا بر نفقه گیرنده پرداخت خمس آنچه که از او می گیرد، واجب است؟

جواب تحقق عنوان هبه و هدیه تابع قصد دهنده است و تا نفقه گیرنده یقین نداشته باشد که مالی که به او داده می شود، متعلق خمس است، پرداخت خمس آن واجب نیست.

سوال به دخترم یک واحد مسکونی به عنوان جهیزه عروسیش داده ام، آیا این واحد مسکونی خمس دارد؟

جواب اگر هبه واحد مسکونی که به دخترتان بخشیده اید، عرفاً مطابق شأن شما محسوب شود، و در بین سال خمسی بخشیده باشید، دادن خمس آن واجب نیست.

سوال آیا جایز است که انسان مالی را قبل از گذشت یک سال بر آن، به همسرش هدیه دهد، با آنکه می داند وی آن مال را برای خرید خانه در آینده و یا مخارج ضروری، ذخیره خواهد کرد؟

جواب این کار جایز است و مالی که به همسران بخشیده اید، اگر به مقداری باشد که عرفاً مناسب شأن شما و افراد مانند شماست و بخشش صوری و به قصد فرار از خمس هم نباشد، خمس ندارد.

سوال زن و شوهری برای اینکه خمس به اموال آنها تعلق نگیرد، قبل از رسیدن سال خمسی شان، اقدام به هدیه کردن سود سالانه خود به یکدیگر می کنند، امیدواریم حکم خمس آنها را بیان فرمایید.

جواب با این گونه بخشش که صوری و برای فرار از خمس است، خمس واجب از آنان ساقط نمی شود.

سوال آیا به مالی که شرکت های بیمه بر اساس قرارداد برای جبران خسارت به بیمه شده پرداخت می کنند، خمس تعلق می گیرد؟

جواب پولی که شرکت های بیمه به فرد بیمه شده پرداخت می کنند، خمس ندارد.

سوال شخصی برای رفتن به حج استجابی مبلغی را به حساب سازمان حج واریز کرده، ولی قبل از تشریف به زیارت خانه خدا، فوت نموده است، این مبلغ چه حکمی دارد؟ آیا مصرف کردن آن در نیابت از حج میت واجب است؟ آیا خمس به آن تعلق می گیرد؟

جواب فیش حج که در قبال مبلغی که به حساب سازمان حج واریز کرده، دریافت نموده، به قیمت فعلی اش از ترکه میت محسوب می شود، و میت اگر حج بر ذمه ندارد و وصیت به حج هم نکرده، صرف آن در حج نیابی برای میت واجب نیست، و خمس آن اگر پرداخت نشده باشد، در فرض سؤال واجب است پرداخت شود.

سوال مدتی قبل آپارتمان مسکونی خود را فروختم. این معامله هم زمان با رسیدن سال خمسی من بود و چون خود را موظف به ادای حقوق شرعی می دانم، بر اثر شرایط خاص زندگی ام در این رابطه با مشکل مواجه شده ام، امیدوارم مرا در این رابطه راهنمایی فرمایید.

جواب اگر خانه مسکونی فروخته شده را با پولی که خمس نداشته و یا با درآمد بین سال خریده اید، پول فروش آن در هر صورت خمس ندارد.

سوال آیا به خانه ای که قبلاً با مالی که خمس آن داده نشده، ساخته

شده، خمس تعلق می گیرد؟ بر فرض وجوب پرداخت خمس، آیا خمس بر اساس قیمت فعلی محاسبه می شود یا قیمت زمان ساخت آن؟

جواب اگر خانه از درآمد بین سال برای زندگی و سکونت ساخته شده و

پس از سکونت در آن به فروش رفته است، پول فروش آن خمس ندارد، ولی اگر از درآمدی که سال بر آن گذشته، ساخته شده است، خمس پولی که در ساخت آن هزینه شده، باید پرداخت شود.

سوال معمول است که برای اجاره خانه مقداری پول پیش پرداخت می

کنند، اگر این پول از منابع کسب باشد، و چند سال در نزد صاحب خانه بماند آیا پس از دریافت بلافاصله باید خمس آن پرداخت شود و در صورتی که بخواهد با همان پول در جای دیگر منزل اجاره کند، چطور؟

جواب خمس تعلق می گیرد ولی اگر به این پول برای اجاره منزل نیاز

دارد می تواند خمس آن را دستگردان کند و پس از رفع نیاز پرداخت نماید.

سوال من از بانک مقداری وام گرفتم که وقت پرداخت آن بعد از تاریخ سال خمسی ام فرا می رسد و می ترسم که اگر آن مبلغ را امسال نپردازم، سال آینده قادر به ادای آن نباشم، تکلیف من هنگام رسیدن سال خمسی ام در رابطه با پرداخت خمس چیست؟

جواب اگر درآمد سال را پیش از پایان آن در پرداخت قرض خود مصرف کنید و قرض هم برای افزایش سرمایه نباشد، خمس ندارد، ولی اگر قرض برای افزایش سرمایه باشد و یا قصد پس انداز درآمد سالانه را داشته باشید، پرداخت خمس آن بر شما واجب است.

سوال در سال گذشته مبلغی را قرض گرفته و با آن زمینی خریدم به این امید که افزایش قیمت پیدا کند و بعد از فروش آن و خانه مسکونی فعلی ام، مشکل مسکن خود را در آینده حل کنم، اکنون سال خمسی من فرا رسیده، سؤال من این است که آیا می توانم آن بدهی را از منفعت کسب سال گذشته ام که خمس به آن تعلق گرفته، استثنا کنم یا خیر؟

جواب با فرض این که قرض مزبور جهت خرید زمین برای فروش آن در آینده بوده است، از منفعت کسب سالی که در آن قرض گرفته اید، استثناء نمی شود، و پرداخت خمس درآمد سالانه کسب که از مخارج آن سال زیاد آمده، واجب است.

سوال آیا خمس بر کسی که مالی در حساب سالانه اش باقی مانده، و در حالی سال خمسی اش رسیده که بدهکار است، با توجه به اینکه چند سال برای پرداخت قرضش فرصت دارد، واجب است؟

جواب بدهی پرداخت نشده چه بدون مدت باشد و چه مدت دار، از درآمد سالانه استثنا نمی شود، مگر این که برای تأمین هزینه های سال درآمد باشد که از درآمد آن سال مقداری را که می خواهد صرف بدهی خود کند، استثنا می شود و به معادل آن از درآمد سالانه، خمس تعلق نمی گیرد.

سوال من به شخصی مبلغی پول بدهکارم، اگر سر سال برسد و طلبکار قرض خود را مطالبه نکند و مقداری از درآمد سالانه که با آن می توانم قرض خود را ادا کنم، نزد من موجود باشد، آیا این بدهی از درآمد سالانه استثناء می شود یا خیر؟

جواب بدهی اعم از اینکه بر اثر قرض گرفتن باشد و یا بر اثر خرید نسیه لوازم خانگی، اگر به خاطر تأمین مخارج سالانه زندگی همان سال درآمد باشد اگر بخواهد پرداخت نماید، از درآمد سال کسر می شود، ولی اگر برای بدهی های سالهای قبل باشد، هر چند مصرف درآمد سالانه برای پرداخت آن جایز است، ولی اگر تا پایان سال پرداخت نشود از درآمد سالانه استثنا نمی شود.

شکایات



برای کسی که در غسل طول می دهد اما می گوید من وسواس نشده ام بلکه برای اطمینان از رسیدن آب به همه جای بدنم غسل طول می کشد چه نظری دارید؟



اگر از متعارف خارج باشد نباید اعتنا کند.



فردی که در طول روز احساس می کند باد معده یا ادرار خارج می شود وظیفه اش برای وضو و نمازش چیست؟



نباید به احساس وشک خود اعتنا نماید و تاوقتی یقین نداشته باشد وضو باقی است.



اگر فردی در نمازهایش بسیار شک می کند چه وظیفه ای دارد؟



در صورتی که کثیرالشک شده باشد نباید به شکش اعتنا نماید.

زنان

سوال حکم رقص زن در مجالس زنانه چیست؟

جواب رقص زن برای زنان اگر عنوان لهُو بر آن صدق کند مثل این که جلسه زنانه تبدیل به مجلس رقص شود، محل اشکال است و احتیاط واجب در ترک آن است؛ در غیر این صورت هم اگر به گونه ای باشد که باعث تحریک شهوت شده و یا مفسده ای بر آن مترتب شود و یا همراه با فعل حرام (مانند موسیقی و آواز حرام) باشد یا مرد نامحرمی حضور داشته باشد، حرام است؛ و در حکم فوق تفاوتی بین مجلس عروسی و غیر آن نیست.

سوال آیا زن در حال استحاضه قلیله، می تواند برای نماز جماعت وارد

مسجد شود؟

جواب مانع ندارد.

سوال حکم رجوع بانوان به دندانپزشک مرد چیست؟ و آیا جواز آن منوط

به نبود دندانپزشک خانم است؟

جواب اگر معالجه مستلزم لمس و نگاه حرام باشد با امکان رجوع به

پزشک مماثل [همجنس] رجوع به دندانپزشک غیر مماثل جایز نیست.

سوال آیا زنان پیر باید رعایت حجاب کنند؟

جواب بلی واجب است.

سوال آیا پوشیدن لباس های که به عنوان لباس مجلسی توی بازار هست و

بالاتنه به صورت ناجوری برهنه است، برای زنانی در مقابل زنان دیگه جایز هست؟

جواب در مجلس زنانه برای خانم ها حد خاصی مطرح نیست . می توانند

هر نوع پوششی را داشته باشند ، زیرا نگاه کردن زن به بدن زن دیگر (غیر از نگاه به عورتین که حرام است) اشکال ندارد. اما نگاه کردن زن به بدن زن دیگر با قصد لذت حرام است و این حکم تا زمانی است که اینگونه پوشش در مجلس زنانه مفسده ای نداشته باشد یا ترویج مفاسد نباشد و گرنه جایز نخواهد بود.

سوال زنان زیادی را دیده ام که حجاب های متفاوتی دارند حال می

خواهم بدانم پوشش زنان چگونه باید باشد؟

جواب زنان بجز صورت به مقداری که شستن آن در وضو واجب است و

دست ها از سر انگشتان تا مچ، بقیه اعضای بدن خود را باید از نامحرم پبوشانند.

سوال با توجه به موقعیت کنونی کشورمان، لزوم صرفه جویی در مصرف بنزین و سهمیه بندی شدن آن، کمک به پاکیزگی هوای محیط زیست و سلامتی افراد جامعه، نظر خود را در مورد دو چرخه سواری بانوان جهت رفت و آمد به محل کار و... البته با رعایت حجاب اسلامی اعلام فرمایید.

جواب خانم ها باید از هر کاری که موجب جلب توجه نامحرم می شود، اجتناب نمایند.

سوال بعضی از زنان برای تأمین هزینه های زندگی خانوادگی خود در آرایشگاهها کار می کنند، آیا این کار ترویج بی عفتی و یا تهدیدی برای عفت جامعه اسلامی محسوب نمی شود؟

جواب آرایش کردن زنان فی نفسه و اجرت گرفتن در برابر آن اشکال ندارد به شرطی که به منظور نشان دادن به نامحرم نباشد.

سوال آیا برای زنان جایز است که با فروش جواهرات در بازار زرگرها و غیر آن کسب درآمد کنند؟

جواب با رعایت حدود شرعی اشکال ندارد.

سوال آیا جایز است زنی که در حال حیض و یا نفاس است داخل حرم امام زادگان (علیهم السلام) شود؟

جواب جایز است.

سوال حکم زنی که حیض است و برای زیارت به مشهد مقدس رفته به چه نحو است؟ آیا می تواند به زیارت بارگاه امام رضا (علیه السلام) برود یا نه؟

جواب بنا بر احتیاط واجب در حرم آن حضرت (علیه السلام) یعنی زیر گنبد و اطراف ضریح مطهر، نمی تواند توقف نماید ولی توقف در رواق ها و قسمت های متصل به حرم آن حضرت (علیه السلام) اگر مسجد نباشد، مانعی ندارد.

سوال آیا دست زدن برای زنان در مجالس شادی زنانه مانند ولادت ها و عروسی ها جایز است؟ و برفرض جواز اگر، صدای آن به بیرون از مجلس برود به طوری که به گوش مردان بیگانه برسد، چه حکمی دارد؟

جواب دست زدن به نحو متعارف اگر مفسده ای بر آن مترتب نشود، اشکال ندارد حتی اگر اجنبی صدای آن را بشنود.

سوال آیا زن در ایام قاعدگی می تواند غذای نذری درست کند؟

جواب مانع ندارد.

سوال زنی که عمل کورتاژ (سقط جنین) را انجام داده، در حال نفاس

است یا خیر؟

جواب بعد از سقط جنین ولو به صورت علقه باشد اگر خونی را مشاهده کرد، محکوم به نفاس است.

سوال زنی دارای عادت ماهیانه معینی مثلاً هفت روز است، به علت

گذاشتن دستگاه جلوگیری از حاملگی، هر بار دوازده روز خون می بیند. آیا خونی که از روز هفتم به بعد می بیند خون حیض است یا استحاضه؟

جواب اگر خون تا روز دهم قطع نشود، خونی که در ایام عادت می بیند خون حیض است و باقی استحاضه خواهد بود.

سوال زنی که دارای عادت استحاضه است و پس از پاک شدن بر اثر

ندانستن مسأله در هنگام غسل به جای گفتن «غسل استحاضه» از جمله «غسل حیض» استفاده کند و پس از چند هفته متوجه قضیه گردد باید چه کند؟

جواب اگر نیت او غسل استحاضه بوده ولی در لفظ غسل حیض گفته

است، غسل او اشکال ندارد.

سوال برخی از خانم ها دو سه روز قبل از ایام حیض ترشحاتی چرکین یا

زرد رنگ می بینند، وظیفه شان چیست؟

جواب اگر لک بینی محسوب می شود و استمرار ندارد، حکم استحاضه را دارد.

سوال پس از عمل جراحی برای خارج کردن رحم (بدلیل بیماری) حکم

خون مشاهده شده از لحاظ انجام فرائض عبادی چیست؟

جواب اگر خون جراحات باشد مثل سایر خون هایی است که از جراحات

می باشد و در غیر این صورت ممکن است خون حیض و یا استحاضه باشد.

سوال خانمی پس از هفت روز خون دیدن و هفت روز پاکی، مجدداً

هفت روز دیگر خون می بیند آیا این شخص می تواند اقل طهر (فاصله ده روز

بین دو حیض) را با سه روز از خون دوم که نشانه های حیض را دارد، کامل

کند و مابقی را با وجود شرایط، حیض قرار دهد؟

جواب با فرض فاصله شدن کمتر از ده روز بین دو خون، خون دوم در هر

صورت محکوم به استحاضه است.

سوال آیا سجده زیارت عاشورا برای خانم هایی که عذر شرعی دارند، جایز است؟

جواب اشکال ندارد.

سوال عادت ماهانه من هفت روزه بوده است، اما به علت ابتلا به بیماری «کیست»، بعد از ایام عادت ماهانه ام تا روز دهم لکه بینی دارم، در ماه رمضان بعد از روز هفتم روزه هایم را می گیرم و نمازهایم را با غسل می خوانم اما از کسی شنیدم که گفت بعد از ماه رمضان باید آن سه روز را دوباره قضا کنم، در این مورد تکلیفم چیست؟ س ۲: گاهاً پیش می آید که چند روزی قبل از عادت ماهانه لکه بینی دارم (یعنی چند ساعتی لکه و بعد پاک می شوم و بعد از یکی دو روز عادت می شوم) در این روزها نماز خواندن چه حکمی دارد؟

جواب ج ۱) اگر لکه بینی تا ده روز ادامه یافته و بعد پاک می شوید، تمام ده روز محکوم به حیض است و نماز و روزه در آن ایام ساقط است و بعد از طهارت باید قضای روزه ها گرفته شود ولی اگر مربوط به خون قروح و جروح است، حکم حیض را ندارد و نیاز به غسل مجدد نیست و روزه ها قضا ندارد. ج ۲) حکم استحاضه را دارد.

سوال حکم فقهی پوشاندن زیر چانه و کف و روی پا در برابر نامحرم برای بانوان چیست؟

جواب واجب است آنها را از نامحرم بپوشانند.

سوال سجده زیارت عاشوراء برای زن حائض چه حکمی دارد؟

جواب اشکال ندارد.

سوال پوشیدن جوراب نازک برای خانمها در مقابل نامحرم چه صورتی دارد؟

جواب جوراب نازک اگر به گونه ای باشد که جوراب محسوب نمی شود، حضور با چنین جورابی در حضور نامحرم جایز نیست.

سوال آیا بر زن لازم است در مقابل بچه نابالغ خود را بپوشاند؟

جواب اگر خوب و بد را می فهمد و احتمال می دهد که نگاهش به بدن زن، موجب تحریک شهوتش شود، بنا بر احتیاط واجب باید بدن و موی خود را از او بپوشاند.

سوال در صورتی که بیرون بودن موی سر بانوان در برابر نامحرم محرک

نباشد آیا پوشاندن آن واجب است؟

جواب پوشاندن آن واجب است و نگاه به موی سر خانم ها جایز نیست،

حتی اگر محرک هم نباشد.

سوال آیا استفاده از عینک آفتابی برای خانم های محجبه و چادری

اشکال دارد؟

جواب اشکال ندارد مگر آنکه بگونه ای باشد که جلب توجه نامحرم نماید.

سوال آیا بالا بستن موها از زیر روسری یا چادر اشکال دارد؟

جواب بستن موها زیر پوشش و حجاب به شکلی که برآمدگی روی سر ایجاد کند فی نفسه اشکالی ندارد مگر اینکه در مکان یا موقعیتی موجب جلب توجه نامحرم گردد یا مفسده دیگری ایجاد کند مثلا تحریک زنا باشد.

سوال آیا مرد می تواند نوع پوشش خاصی را برای زن و در برابر نامحرم

و بیرون از منزل تعیین نماید؟

جواب اطاعت از شوهر در این زمینه بر زن واجب نیست و فقط در مواردی که پوشش خانم متناسب با حدود شرعی نباشد مرد باید امر به معروف و نهی از منکر نماید.

سوال آیا اصلاح صورت و ابروهای رنگ کرده و سرمه چشم را باید از

نامحرم پوشاند؟

جواب اگر زینت محسوب شود باید بپوشاند.

سوال حکم شوخی با نامحرم چیست؟

جواب اگر به قصد منفی و محرک شهوت باشد یا احتمال (خوف) به مفسده افتادن باشد حرام است.

سوال پوشیدن لباس زنانه برای مردان و بالعکس چه حکمی دارد؟

جواب بنا بر احتیاط واجب پوشیدن لباس مختص به جنس مخالف، در صورتی که آن را زنی و پوشش خود قرار دهد، جائز نیست.

سوال آیا رفتن به استخر و یادگیری شنا برای بانوان اشکال شرعی دارد؟

جواب رفتن به استخر و یادگیری شنا برای بانوان فی نفسه اشکال شرعی ندارد مگر اینکه در معرض دید نامحرم بوده یا مفسده دیگری داشته باشد.

سوال همخوانی زنان و یا زنان و مردان در سرودها و تواشیح، چه حکمی

دارد و آیا شنیدن آن جایز است؟

جواب اگر به صورت غنا نباشد و باعث تهییج شهوت و مفسده نگردد،

اشکال ندارد.

سوال غسل جنابت چه زمانی بر خانم ها واجب می شود؟

جواب غسل جنابت به دو طریق بر بانوان واجب می شود: ۱. رابطه جنسی و دخول گرچه خانم ارضا نشود. ۲. اگر خانم بدون دخول به خروج ترشح در اوج لذت جنسی یقین کند غسل جنابت واجب است و در صورتی که شک داشته باشد غسل ندارد.

سوال آیا ترشحاتی که بطور معمول از بدن خانم ها و دختران خارج می شود پاک است؟

جواب در صورتی که نجاستی مانند ادرار و خون همراهش نباشد پاک است.

سوال اگر زن درآمد کافی داشته باشد ، آیا شوهر می تواند از پرداخت نفقه به همسر خودداری کند؟

جواب خیر ؛ هر چند زن درآمد کافی نیز داشته باشد ، باز نفقه او بر شوهر واجب است.

سوال قرآن خواندن خانم در حال حیض چه حکمی دارد؟

جواب خواندن یکی از آیات سجده ، حرام است ولی خواندن غیر آیه سجده از سوره سجده و سایر آیات قرآن حرام نیست گرچه کراهت دارد .

سوال حکم اپیلاسیون تمام بدن برای بانوان چیست؟

جواب اپیلاسیون دست و پا توسط همجنس به خودی خود اشکال شرعی ندارد مگر این که موجب مفسده ای شود یا ضرر مهمی برای بدن داشته باشد ولی اپیلاسیون عورت توسط همجنس جایز نیست.

سوال قرآن خواندن خانم در حال حیض تا چند آیه کراهت دارد؟

جواب خواندن قرآن (حتی کمتر از هفت آیه) ، حمل کردن آن ، لمس حاشیه و بین سطرهای آن برای حیض ، کراهت دارد البته خواندن سوره سجده دار (یا تنها آیه سجده بنا بر اختلاف فتاوا) و لمس خط قرآن برای حیض حرام است. کراهت در خواندن قرآن در مورد حائض به معنای این است که ثواب کمتری دارد.

سوال اگر زن روزه دار در روز مثلاً یک ساعت به غروب خون حیض

مشاهده کند، تکلیف روزه اش چگونه است؟

جواب روزه باطل می شود و باید بعد از ماه رمضان، قضا کند.



اگر زنی به علت عدم اطمینان به پاکی از حیض، در سحر ماه

رمضان غسل نکند و در بین روز متوجه شود که پاک شده بوده آیا تکلیفش در

این روز امساک است؟



در فرض سؤال باید نیت روزه کند ولی به احتیاط واجب باید

قضای آن را هم بگیرد.



آیا زن حائض می تواند به حسینیه، مراسم عزاداری و نمازخانه و...

وارد شود؟



رفتن به حسینیه و مراسم عزاداری مانع ندارد ولی مکث در مساجد،

گذاشتن چیزی در مسجد و رفتن در مسجد الحرام و مسجد النبی جایز نیست.



حکم لکه بینی های قبل از شروع حیض چیست؟



در صورتی که لکه ها در وقت عادت و یا با صفات و شرایط حیض باشد

یعنی سه روز اول از داخل آلودگی اتصال و استمرار داشته باشد حیض است.

سوال حکم لکه های قهوه ای یا زرد در انتهای روزهای عادت چیست؟

جواب لکه های قهوه ای که تا قبل از ده روز می بینید و مجموعاً هم از ده روز بیشتر نمی شود، ادامه حیض است و باید بعد از پاکی از داخل، غسل حیض را دوباره انجام دهید.

سوال قرار دادن کلاه گیس مصنوعی و یا موهای مصنوعی بر سر زن نامحرم و نگاه کردن به آن چه حکمی دارد؟

جواب به هر حال استفاده از کلاه گیس و موی مصنوعی برای حجاب مجزی نیست و موی مصنوعی نیز باید پوشیده شود.

نماز

سوال من معلم هستم و فقط تابستان ها با ماشین کار رانندگی می کنم در این سفرها آیا نمازم کامل است؟ اگر برای مثلا خرید لوازم یدکی ماشین سفر کنم چطور؟

جواب کسی که مقداری از سال شغلش مسافرت است، مثل راننده ای که در تابستان یا زمستان اتومبیل خود را کرایه می دهد، در سفرهایی که مشغول رانندگی است، نمازش تمام و روزه اش صحیح است و نیز سفرهایی که از توابع شغل محسوب می شود، مانند سفر برای خرید لوازم ماشین یا دریافت حقوق یا امور اداری مربوط به شغل و... حکم سفرهای شغلی را دارد.

آیا اقتدا به امام جماعت بدون شناخت واقعی او جایز است؟

جواب اگر عدالت او نزد مأموم به هر طریقی ثابت باشد، اقتدا به او جایز و نماز جماعت صحیح است.

سوال آیا نماز جماعت پشت سر اهل سنت جایز است؟

جواب نماز جماعت برای حفظ وحدت اسلامی، جایز و صحیح است.

سوال اهل سنت نماز مغرب را قبل از مغرب شرعی می خوانند، آیا جایز است در ایام حج و غیر آن به آنها اقتدا کرده و به همان نماز اکتفا کنیم؟

جواب معلوم نیست که نماز آنها قبل از داخل شدن وقت باشد و شرکت در نماز جماعت آنها و اقتدا به آنان اشکال ندارد و مجزی است، ولی درک وقت نماز ضروری است، مگر این که خود وقت هم از موارد تقیه باشد.

سوال مراد از روز در بحث محاسبه حیض و نماز و روزه مسافر، آیا از طلوع فجر ثانی تا اذان مغرب می باشد یا یک شبانه روز کامل؟

جواب مراد از روز ما بین طلوع فجر تا غروب خورشید است ولی چون در تحقیق حیض شرط است که خون در سه روز متوالی استمرار داشته باشد لذا در سه روز اول تنها اگر شروع خون اول روز باشد دو شب وسط نیز داخل می باشد و مراد از روز در باب نماز و روزه مسافر نیز از طلوع فجر تا غروب خورشید است.

سوال معنای عدالت در امام جماعت چیست؟

جواب عدالت عبارت از حالت نفسانی است که باعث می شود انسان همیشه تقوایی داشته باشد که مانع از ترک واجبات یا انجام محرمات شرعی است، و برای احراز آن، حسن ظاهر، کافی است.

سوال اگر امام جماعت در رکعت سوم یا چهارم نماز عشا باشد و مأوم در رکعت دوم، آیا بلند قرائت کردن حمد و سوره بر مأوم واجب است؟

جواب در فرض سؤال واجب است که حمد و سوره را آهسته بخواند.

سوال اگر مأوم در آخر یکی از دو طرف صف اول نماز ایستاده باشد، آیا می تواند قبل از مأومینی که بین او و امام ایستاده اند، وارد نماز جماعت شود؟

جواب اگر مأومینی که بین او و امام ایستاده اند، بعد از اینکه امام جماعت شروع به نماز کرد، به طور کامل آماده اقتدا نمودن باشند، می تواند به نیت جماعت وارد نماز شود.

سوال در چه صورتی زن می تواند امام جماعت شود؟

جواب امامت زن در نماز جماعت فقط برای زنان جایز است.

سوال بعضی از اشخاص هنگام برپایی نماز جماعت، اقدام به خواندن نماز فردی می کنند، این کار چه حکمی دارد؟

جواب این عمل اگر تضعیف نماز جماعت و اهانت و بی احترامی به امام جماعتی که مردم اعتماد به عدالت او دارند، محسوب شود، جایز نیست.

سوال آیا رضایت کسی که در نماز به او اقتدا می شود، شرط است؟ آیا اقتدا به مأوم صحیح است؟

جواب رضایت امام جماعت شرط صحّت اقتدا نیست، و اقتدا به مأوم تا وقتی که نمازش را به جماعت ادامه می دهد، صحیح نیست.

سوال معنای وجوب تخییری در مسأله نماز جمعه چیست؟

جواب معنای آن این است که مکلف در ادای فریضه واجب ظهر روز جمعه بین خواندن نماز جمعه یا نماز ظهر مخیر است.

سوال حکم شرکت نکردن در نماز جمعه بر اثر بی مبالائی، چیست؟

جواب ترک حضور و شرکت نکردن در نماز عبادی سیاسی جمعه به خاطر اهمیت ندادن به آن، شرعاً مذموم است.

نذر و قسم



نذر زن بدون اجازه همسر چه حکمی دارد؟



اگر شوهر حضور دارد، باید بنا بر احتیاط نذر زن با اجازه او باشد.



آیا تغییر نذر جایز است؟ (برای مثال کسی که نذر کرده در

روز عاشورا، به مردم حلیم بدهد، آیا می تواند به جای آن خوراکی دیگر بدهد؟

یا حلیم را در روزهای دیگر ماه محرم به مصرف برساند؟)



همه مراجع: اگر نذر طبق صیغه شرعی بوده، تغییر آن جایز نیست

بلکه باید به همان صورت که نذر کرده، عمل کند و در غیر این صورت (با

صیغه شرعی نبوده باشد) تغییر مورد نذر اشکال ندارد.



شخصی نذر می کند در ده روز هر روز ۱۰۰ صلوات بفرستد. اگر

مراد خاصی از روز در نذرش معین نکرده باشد آیا روز تا ساعت ۱۲ شب

است؟ و اگر در یکی از روزها بعد از ساعت ۱۲ شب یادش بیاید و صلوات ها

را بفرستد انجام نذرش درست است؟



در فرض عدم تعیین، چنانچه در خلال ۲۴ ساعت انجام دهد، کافی

است و چنانچه در نذر، صیغه مخصوص را نخوانده است، ترک آن عمل نیز

مانعی ندارد، ضمن آنکه انجام آن پس از وقت مذکور نیز صحیح خواهد بود.

سوال کفاره شکستن نذر و عهد و قسم چگونه است؟

جواب کفاره عهد سیر کردن شصت فقیر یا دو ماه روزه است که باید سی

و یک روز آن پی در پی باشد و کفاره قسم سیر کردن ده فقیر یا پوشانیدن آن‌هاست و اگر نتوانست باید سه روز روزه بگیرد و بنابر احتیاط واجب باید پی در پی باشد.

سوال اگر کسی نذر کند که مقداری معینی صدقه بدهد چنانچه پیش از

دادن صدقه بمیرد، چه باید بکند؟

جواب باید آن مقدار را از مال او صدقه بدهند.

سوال نذر برای روزه در صورتی که روزه قضا داشته باشد صحیح است؟

جواب دو صورت دارد: الف- نذر مطلق که در این صورت جایز است ولی

طبق نظر رهبری اول احتیاطاً روزه قضا را بگیرد. ب- نذر روزه مقید به زمان:

اشکال ندارد فقط باید در آن روزهایی که قبل از وقت معین برای نذر است

ظرفیت و زمان برای انجام روزه های قضا وجود باشد و طبق نظر رهبری اول

باید احتیاطاً روزه های قضا را بگیرد.

سوال نذر روزه با فرض نداشتن روزه قضا در سفر نذر کند که در

سفر روزه بگیرد چه حکمی دارد؟

جواب جایز نیست.

سوال اگر کسی برای ترک کار حرامی نذر کرده باشد که یک روز روزه بگیرد و مدتی بعد دوباره نذر کند که یک هفته روزه بگیرد و مدتی بعد دوباره نذر کند که یک ماه روزه بگیرد. با توجه به اینکه در همه نذر ها صیغه خوانده شده و صحیح است و همه نذر ها برای ترک یک نوع عمل بوده. آیا فقط نذر اول لازم الاجرا است یا جمع آنها؟

جواب باید همه روزه ها را بگیرد یعنی هم یک روز و هم یک هفته و هم یک ماه را روزه بگیرد.

سوال آیا برای فرزندی که در خانه پدر هست و تحت سرپرستی اوست برای نذر کردن با توجه به اینکه باید از مال او نذر خود را ادا کند باید اجازه بگیرد؟

جواب در نذر فرزند اذن پدر لازم نیست اما فرزند نمی تواند در اموال پدر بدون اجازه او تصرف نماید.

سوال نذر کردن برای قبور، مانند عمل مشرکین در مقابل بت است. آیا

این شرک نیست؟

جواب نذر برای قبور نیست بلکه برای شخصیتی است که در آن قبر آرمیده است، چون قبر به خودی خود و بدون در نظر گرفتن صاحب قبر ارزش معنوی ندارد لذا نذر کننده نیز به خود قبر نذر نمی کند بلکه به شخص آرمیده در قبر نذر می کند و اشکالی ندارد.

سوال اگر کسی در اوج عصبانیت باشد و برای انجام کاری دست به قرآن بزند و بگوید من فلان کار را انجام می دهم تکلیف چیست؟ در صورتی که هم اکنون پشیمان شده است. آیا باید کفاره بدهد؟

جواب کفاره ای بر شما واجب نیست زیرا مخالفت با قسمی شامل کفاره می شود که به یکی از اسامی مخصوص خداوند یاد شده باشد پس چون قسم شما فاقد این شرط هست، کفاره ای بر شما نیست.

سوال آیا قسم دروغ کفاره دارد؟

جواب اگر قسم دروغ باشد، حرام و از گناهان بزرگ می باشد اما کفاره

ندارد.



بنده نذر کردم که چهل روز پشت سر هم روزه بگیرم اما سفری برای من پیش آمده که ناچار از انجام آن هستم. تکلیف نماز و روزه بنده چه می شود؟



اگر برای آن، وقت تعیین کرده است و ناچار شد به سفر برود، باید قضای آن مقداری را که سفر کرده بجا آورد؛ ولی اگر وقت تعیین نکرده است باید در موقع دیگری چهل روز پی در پی روزه بگیرد.

بنده با دست گذاشتن بر قرآن مجید بر ترک عملی قسم خوردم که متأسفانه مجدداً آن عمل را مرتکب شدم. آیا اکنون کفاره ای بر بنده واجب است؟ در صورت وجوب مقدار آن چقدر می باشد؟



کفاره کسی که به نذر خودش عمل نکرده چیست؟



برای انجام کفاره به جا نیوردن نذر شرعی از نظر آیت الله خامنه ای باید یا ده فقیر را بپوشاند یا آن ها را سیر کند.

جواهرات

سوال شغل طلاسازی و طلافروشی در اسلام چه حکمی دارد؟

جواب ساخت و فروش طلا اشکال ندارد ولی در معامله طلا در برابر طلا شرط است که به صورت نقد بوده و ثمن و مثن مساوی باشند و قبض هم در مجلس معامله صورت بگیرد.

سوال استفاده کردن از ظروف طلا و نقره و یا خوردن و آشامیدن در آن ها چه حکمی دارد؟

جواب استفاده از ظروف طلا و نقره اشکالی ندارد اما اگر کاری عرفا استعمال ظرف طلا یا نقره در خوردن و آشامیدن محسوب شود، حرام است.

سوال استفاده از طلا برای مردان به مدت کوتاه چه حکمی دارد؟ ما اشخاص بسیاری را مشاهده می کنیم که می گویند استفاده از آن برای مدت کوتاه، مثل لحظه عقد، اشکال ندارد.

جواب پوشیدن طلا برای مرد حرام است و فرقی بین مدت کم یا زیاد نیست.

سوال آیا گذاشتن روکش طلا روی دندان اشکال دارد؟ روکش پلاتین

چطور؟

جواب گذاشتن روکش طلا یا پلاتین روی دندان اشکال ندارد، ولی پوشاندن دندان های جلو با طلای زرد، اگر به قصد زینت باشد، خالی از اشکال نیست.

سوال ساخت و فروش جواهرات طلا که مخصوص مردان است و زنان از

آنها استفاده نمی کنند، چه حکمی دارد؟

جواب ساخت جواهرات طلا اگر به منظور استفاده مردان باشد، حرام است

و خرید و فروش آن به این قصد جایز نیست.

احکام مسافر

سوال مسافت شرعی ، چند کیلومتر است ؟

جواب مقدار مسافت شرعی هشت فرسخ است که برابر با حدود ۴۵

کیلومتر می باشد.

سوال در هنگام مسافرت ، مسافت شرعی را باید از کجا حساب کنیم از

خانه خودمان یا شهرمان ؟

جواب ابتدای سفر از انتهای شهر مبدأ و انتهای آن ابتدای شهر مقصد

محاسبه می شود.

سوال لطفا بفرمایید چه جور مسافرت های شغلی ، نمازشان کامل است ؟

جواب در سفرهای متعدد شغلی (چه "شغله السفر" مثل راننده ، خلبان و

چه "شغله فی السفر" مثل معلم ، کارگر) با داشتن ملاک سفرهای شغلی نماز

تمام است ولی در سفرهای غیر شغلی نماز قصر است. ملاک در سفرهای شغلی

آن است که هر کمتر از ده روز یک بار یا بیشتر در سفر بوده و حداقل به مدت

دو سه ماه در رفت و آمد باشد، که از سفر سوم به بعد نمازش تمام و روزه اش

صحیح است. و در سفر اول و دوم نماز قصر است و روزه صحیح نیست، هر چند

طولانی باشد.

سوال ترک وطن به چه صورت است آیا اگر من چندین سال به محل تولدم نروم آنجا همچنان وطن من باقی می ماند؟

جواب اعراض قصدی است و تا قصد اعراض صورت نگیرد، وطن باقی است.

سوال اگر در بین سفرهای شغلی، ده روز در وطن بمانم سفر بعدی را باید شکسته بخوانم یا کامل؟

جواب در شروع سفرهای شغلی، سفر اول و دوم نماز قصر است و از سفر سوم به بعد تمام است اما چنانچه بین سفرهای شغلی ده روز در وطن یا غیر وطن بماند، در اولین سفر بعد از ده روز، نماز قصر و از سفر دوم به بعد نماز تمام است، خواه با قصد مانده باشد یا بدون قصد.

سوال چه تعداد وطن می توان داشت؟

جواب انسان می تواند بیش از دو وطن فعلی جدید داشته باشد (به این معنا که یکی از آنها وطن اصلی و یا هر دو اتخاذی باشد که فقط در آن دو زندگی کند) و اگر بخواهد وطن سومی اختیار کند به نحوی که در هر کدام چهار ماه از سال زندگی کند در صورتی که عرفاً آنجا را وطن او بدانند مانعی ندارد و با عدم صدق عرفی محل اشکال است.

سوال من دانشجو هستم در سفرهای تحصیلی باید نماز را به چه صورت بخوانم.

جواب تحصیل، شغل نیست. بنابراین در سفرهایی که دانشجویان یا دانش

آموزان برای تحصیل یا سربازان (غیر بورسیه) در دوره آموزشی انجام می دهند، به احتیاط واجب باید نماز را جمع بخوانند و روزه بگیرند و قضا کنند که البته در این مسئله مجازند به فتوای مرجع اعلم بعدی، رجوع کنند اما سفر برای تحصیل دانشجویان مأمور به تحصیل (بورسیه) و نیز سفر برای دوره آموزشی توسط نیروهای نظامی و انتظامی استخدامی حکم سفرهای شغلی را دارد (چون این سفرها در رابطه با شغل آنها صورت می گیرد).

سوال اگر قصد اقامت ده روزه در مکانی داشته باشم می توانم از آنجا به

نواحی اطراف آن بروم؟

جواب کسی که قصد اقامه ده روز در جایی را دارد: الف) در صورتی که

از اول قصد خروج به کمتر از مسافت را دارد، چنانچه رفت و آمد او چند ساعت از روز باشد، مثل شش هفت ساعت، مضر به قصد اقامه نیست، ولی اگر بیشتر باشد، مضر است. در صورتی که از اول قصد خروج از محل اقامه را ندارد و بعد از خواندن یک نماز چهاررکعتی قصد خروج کند، می تواند مکرر به کمتر از مسافت شرعی رفت و آمد کند. ب) در صورتی که از اول قصد خروج از محل اقامه را ندارد و بعد از خواندن یک نماز چهاررکعتی قصد خروج کند، می تواند مکرر به کمتر از مسافت شرعی رفت و آمد کند.

سوال معیار تحقق سفر اول از نظر رهبری چیست؟

جواب ملاک و معیار تحقق سفر اول، رفت و برگشت به وطن است، مگر آنکه با رسیدن به مقصد از آنجا سفر جدید به مقصد دیگر انجام دهد. بنابراین اگر رفت و برگشت در نظر عرف یک سفر محسوب شود مثل استادی که برای تدریس به شهری سفر کرده و هنگام عصر یا فردای آن روز به وطن یا محل اقامت برمی گردد، رفت و برگشت سفر اول محسوب می شود. و در صورتی که عرفاً یک سفر نباشد، مثل راننده ای که برای حمل کالا به مقصدی حرکت کرده و از آنجا به مکان دیگری برای حمل مسافر یا کالای جدید سفر نماید و سپس به وطن مراجعت می کند، سفر اول با رسیدن به مقصد اول تمام می شود و نیز اگر در غیر وطن ده روز بماند، با رجوع به وطن، سفر اول محقق می شود، مشروط به اینکه از آنجا تا وطن هشت فرسخ باشد.

سوال آیا من در وطن شرعی تابع شوهرم هستم یا می توانم وطنی غیر از وطن شوهر را انتخاب کنم؟

جواب همسر بودن موجب تبعیت قهری از شوهر نیست و زن می تواند در انتخاب وطن و قصد اقامت تابع شوهر نباشد.

سوال آیا حکم وطن فرزندانم مانند من است و وطن من وطن آنها هم هست یا حکم مستقلی دارند؟

جواب تا وقتی که فرزندان در اراده و زندگی تابع پدر یا مادر باشند، وطن پدر یا مادر، وطن آنها محسوب می شود و فرقی بین صغیر و کبیر بودن فرزند نیست.

سوال به چند صورت می توان برای خود وطن انتخاب کرد؟!

جواب وطن اتخاذی اقسامی دارد: الف) جایی را که انسان به قصد زندگی دائم ولو در قسمتی از سال انتخاب می کند بعد از اینکه آنجا را به عنوان وطن جدید انتخاب نمود و با این قصد مدتی (اگرچه فقط شب ها) آنجا سکونت کرد، پس از گذشت مدتی که عرفاً صدق وطن کند؛ مثلاً دو سه ماه، آنجا وطن او خواهد شد. ب) جایی که مدتی طولانی بدون قصد توطن دائم در آنجا می ماند به گونه ای که اهل محل او را اهل آنجا بدانند. ج) اگر قصد دارد برای تحصیل یا کار در شهری بماند و نداند تا چه زمانی آنجا خواهد بود در صورتی که مدتی طولانی مثلاً بیست سال در آن شهر به این قصد زندگی کند آنجا وطنش می شود. د) کسی که می خواهد به مدت طولانی مثلاً هفت هشت سال در جایی برای کار یا امر دیگری بماند، آنجا برایش حکم وطن را دارد.

سوال آیا شهرهای بزرگ مثل تهران در حکم بلاد کبیره هستند؟

جواب در احکام مسافر و قصد اقامه ده روز فرقی بین شهرهای بزرگ و معمولی نیست.

مناسبتهای دینی

سوال آیا انشای عقد اخوت در ایامی غیر از روز عید غدیر خم جایز

است؟ و آیا واجب است عقد اخوت به همان صیغه مشهور اجرا شود یا اینکه اجرای آن به هر لغتی صحیح است؟

جواب انحصار آن به روز مبارک عید غدیر خم، معلوم نیست هر چند اولی و احوط است و رعایت صیغه خاصی که وارد شده هر چند اولی است ولی تعیین آن احراز نشده است.

سوال در حسینه ها و مساجد بیشتر مناطق به خصوص روستاها مراسم شبیه خوانی به اعتبار اینکه از سنتهای قدیمی است برگزار می شود که گاهی اثر مثبتی در نفوس مردم دارد، این مراسم چه حکمی دارند؟

جواب اگر مراسم شبیه خوانی مشتمل بر امور دروغ و باطل نباشند و مستلزم مفسده هم نباشند و با توجه به مقتضیات زمان باعث وهن مذهب حق هم نشوند، اشکال ندارند، ولی در عین حال بهتر است که به جای آنها، مجالس وعظ و ارشاد و ذکر مصائب حسینی و مرثیه خوانی بر پا شود.

سوال بعضی از مسلمانان عیدهای مسیحیان را جشن می گیرند، آیا این

کار اشکال ندارد؟

جواب جشن گرفتن میلاد حضرت عیسی مسیح (علی نبینا و آله و علیه

السلام) اشکال ندارد.

سوال آیا شرکت در مجالس فاتحه ای که برای مسلمانی که با خودکشی

از دنیا رفته، برگزار می شود جایز است؟ قرائت فاتحه برای آنان بر سر قبرشان

چه حکمی دارد؟

جواب این کار فی نفسه اشکال ندارد.

سوال آیا آنچه راجع به عید نوروز و فضیلت و اعمال آن وارد شده، صحیح

است؟ آیا انجام آن اعمال (اعم از نماز و دعا و غیره) به قصد ورود جایز است؟

جواب انجام آن اعمال به قصد ورود، محل تأمل و اشکال است، بلکه

انجام آنها به قصد رجاء و امید مطلوب بودن، اشکال ندارد

سوال نظر حضرت عالی راجع به عید نوروز چیست؟ آیا همانند عیدهایی که

مسلمانان آنها را جدی می گیرند مثل عید فطر و قربان، از نظر شرعی ثابت شده است یا

اینکه فقط روز مبارکی محسوب می شود مثل روز جمعه و مناسبت های دیگر؟

جواب هر چند نصّ معتبری مبنی بر اینکه عید نوروز از اعیاد دینی یا ایام

مبارک شرعی باشد، وارد نشده است، ولی جشن گرفتن و دید و بازدید در آن

روز، اشکال ندارد، بلکه از این جهت که صلّه رحم می باشد، مستحسن است.

سوال نظر شما راجع به برگزاری مراسمی به اسم عیدالزهراء (سلام الله

علیها) چیست؟

جواب هر عملی که وسیله سوء استفاده دشمنان اسلام یا موجب تفرقه بین

مسلمین شود، حرام و ممنوع است.

سوال نظر شریف حضرت تعالی نسبت به ادامه حرکت دسته های عزاداری

در شبهای محرم تا نصف شب همراه با استفاده از طبل و نی چیست؟

جواب به راه انداختن دسته های عزاداری برای سیدالشهدا و اصحاب

او(علیهم السلام) و شرکت در امثال این مراسم امر بسیار پسندیده و مطلوبی است

و از بزرگترین اعمالی است که انسان را به خداوند نزدیک می کند، ولی باید از

هر عملی که باعث اذیت دیگران می شود و یا فی نفسه از نظر شرعی حرام

است، پرهیز کرد.

سوال چند سالی است در شب اول ماه ربیع الاول حرکتی در بعضی

مساجد باب شده است شائبه بدعت و یا ترویج نوعی خرافه در آن می رود،

ماجرای این قرار است که در شب اول ماه ربیع الاول از حدود نیمه شب تا اذان

صبح افرادی که غالباً خانم ها هستند با در دست داشتن شمع پشت درب مساجد

مراجعه و با کوبیدن به درب مساجد و خواندن اذکاری توسل جسته و حاجات

خود را طلب می نمایند، البته این عمل را تا هفت مسجد ادامه می دهند و

خصوصاً این حال توسل در هنگام اذان صبح به اوج خود می رسد و معتقد هستند بدینوسیله اتمام ماه صفر و آمدن ماه ربیع الاول را خبر می دهند نظر حضرت تعالی در این باره چیست؟



عمل مذکور مستند روایی ندارد و شیوه ای قابل تأیید نیست. اگر چه اصل اذکار و ادعیه و طلب حاجات از خداوند متعال عمل پسندیده ای است، لکن اشکال در شیوه عمل به نحو یاد شده است، آقایان علمای اعلام (دامت افاضاتهم) و مؤمنین (ایدهم الله تعالی) با پند و اندرز و موعظه و نصیحت از رواج چنین رفتارهایی که چه بسا ممکن است منتهی به وهن مذهب گردد، جلوگیری نمایند.



استفاده از عَلم در مراسم عزاداری سیدالشهدا (علیه السلام) با قرار دادن آن در مجلس عزا یا حمل آن در دسته عزاداری چه حکمی دارد؟



فی نفسه اشکال ندارد ولی نباید این امور جزء دین شمرده شوند.



خواندن مرثیه و مدیحه هایی که شنوندگان را در جشنهای تولد ائمه (علیهم السلام) و عید مبعث به گریه بیندازد چه حکمی دارد؟ ریختن پول بر سر حاضرین چه حکمی دارد؟



خواندن مرثیه و مدیحه در جشن های اعیاد دینی اشکال ندارد و پاشیدن پول بر سر حاضرین هم بدون اشکال است بلکه اگر به قصد اظهار شادی و سرور و شاد کردن قلوب مؤمنین باشد، ثواب هم دارد.

خرید و فروش

سوال آیا اشتغال به سوزاندن اموات غیرمسلمان و اجرت گرفتن در برابر

آن، جایز است؟

جواب سوزاندن اجساد اموات غیرمسلمان، حرام نیست بنا بر این اشتغال به

آن و گرفتن اجرت در برابر آن، اشکال ندارد.

سوال آیا فروش خون به کسی که از آن استفاده می کند، جایز است؟

جواب فروش خون اگر به قصد عقلایی مشروع باشد، اشکال ندارد.

سوال آیا وارد کردن کالاهای اسرائیلی و ترویج آنها جایز است؟ در

صورتی که این کار هر چند بر اثر اضطرار صورت بگیرد، آیا فروش آنها

جایز است؟

جواب باید از معاملاتی که به نفع دولت غاصب اسرائیل که دشمن اسلام و

مسلمین است، خودداری شود و وارد کردن و ترویج کالاهای آنان که از

ساخت و فروش آن سود می برند، برای هیچکس جایز نیست و همچنین برای

مسلمانان هم خرید آن کالاها به خاطر مفاسد و ضررهایی که برای اسلام و

مسلمین دارد جایز نیست.

سوال آیا حیوانات آبی حرام گوشت، اگر زنده از آب بیرون آورده

شوند، حکم مردار را دارند و خرید و فروش آنها حرام است؟ آیا خرید و فروش آنها برای تغذیه غیر انسان مثل تغذیه پرندگان و حیوانات و همچنین برای استفاده های صنعتی جایز است؟

جواب اگر این حیوانات از انواع ماهی بوده و زنده از آب بیرون آورده

شوند و در خارج از آب بمیرند، مردار محسوب نمی شوند. به هر حال چیزی که خوردن آن حرام است، خرید و فروش آن برای خوردن جایز نیست هر چند خریدار، خوردن آن را حلال بداند، ولی اگر غیر از خوردن، منافع عقلایی حلال مثل استفاده های پزشکی یا صنعتی و یا تغذیه پرندگان و چارپایان و مانند آن داشته باشد، خرید و فروش آن به قصد مزبور اشکال ندارد.

سوال آیا جایز است شرکتها در برابر واسطه گری و مقاطعه کاری که بین

صاحب کار از طرفی و کارگران و بناها از طرف دیگر، انجام می دهند، اجرت دریافت کنند؟

جواب گرفتن اجرت در برابر عمل مباح اشکال ندارد.

سوال خرید و فروش کالاهای امریکایی چه حکمی دارد و آیا این حکم

شامل همه کشورهای غربی مثل فرانسه و انگلستان هم می شود؟ و آیا آن حکم مخصوص ایران است و یا در همه کشورها جاری است؟

چوب اگر خرید کالاهای وارداتی از کشورهای غیراسلامی و استفاده از آنها باعث تقویت دولتهای کافر و استعمارگر که دشمن اسلام و مسلمین هستند، شود و یا قدرت مالی آنها را برای هجوم به سرزمین های اسلامی یا مسلمین در سرتاسر عالم، تقویت نماید، واجب است که مسلمانان از خرید و بکارگیری و استفاده از آنها اجتناب کنند، بدون اینکه فرقی بین کالایی با کالای دیگر و دولتی با دولت دیگر از دولتهای کافری که دشمن اسلام و مسلمین هستند، وجود داشته باشد و این حکم هم اختصاصی به مسلمانان ایران ندارد.

سول آیا خرید تولیدات شرکتهای یهودی یا امریکایی یا کانادایی با وجود این احتمال که شرکت های مزبور به تقویت دولت اسرائیل می پردازند، جایز است؟

چوب اگر خرید و فروش این تولیدات موجب تقویت دولت حقیق و غاصب اسرائیل شده و یا در راه دشمنی با اسلام و مسلمین بکار می روند، خرید و فروش آنها برای هیچکس جایز نیست و الا اشکال ندارد.

سول بعضی از تجار به نیابت از تجار دیگر اقدام به واردات کالا از طریق اسناد اعتباری بانکی نموده و سپس به نیابت از آنان مبادرت به پرداخت قیمت کالا به بانک بعد از دریافت اسناد آن می کنند و در برابر این کار درصد معینی را که قبلاً بر آن توافق شده از آنان می گیرند، آیا این معامله صحیح است یا خیر؟

جواب اگر تاجر، کالا را برای خودش وارد کند و سپس آن را با سودی که به نسبت درصدی از قیمت کالا مشخص می شود به کسی که می خواهد، بفروشد، اشکال ندارد و همچنین اگر کالا را برای کسی که از او درخواست کرده است به عنوان جُعّاله همراه با عوض و اجرت عمل که آن را به نسبت درصدی از قیمت کالا معین می کند، وارد کند، اشکال ندارد. ولی اگر آن را به وکالت از درخواست کننده برای گرفتن اجرت و کالت وارد کرده است، برای صحت و کالت باید مقدار اجرت معلوم باشد.

سوال بعضی از افراد اقدام به فروش بعضی از املاک خود می کنند به این شرط که دوباره آن را از همان مشتری به قیمتی بیشتر از قیمتی که خریده است خریداری کنند، آیا این بیع صحیح است؟

جواب این نوع بیع صوری و وسیله ای برای دستیابی به قرض ربوی می باشد و لذا حرام و باطل است، بله اگر ملک خود را به طور جدی و به نحو صحیح شرعی بفروشند و سپس اقدام به خرید نقدی یا نسیه آن به همان قیمت یا بیشتر از مشتری نمایند، اشکال ندارد.

سوال اگر کسی گوشت شتر را به جای گوساله و کلا چیزی را به جای چیز دیگر بفروشد اشکال دارد؟

جواب معامله باطل است و ضامن است.

سوال آیا خرید خوکهای وحشی که توسط اداره صید و کشاورزان منطقه به دلیل حفاظت از مراتع و مزارع شکار می شوند، به منظور کنسرو سازی و صادر کردن آن به کشورهای غیر اسلامی جایز است؟

جواب خرید و فروش گوشت خوک برای استفاده های غذایی انسان جایز نیست هر چند خریدار مسلمان نباشد، ولی اگر دارای منفعت عقلایی حلال و قابل توجهی مانند استفاده از آن برای تغذیه حیوانات و یا بکارگیری چربی آن در صنعت صابون سازی و مانند آن باشد، در این صورت خرید و فروش آن اشکال ندارد.

سوال استفاده از ترقه و مواد قابل انفجار و ساخت و خرید و فروش آنها اعم از اینکه موجب اذیت و آزار بشوند یا خیر، چه حکمی دارد؟

جواب در صورتی که موجب اذیت و آزار دیگران باشد و یا تبذیر مال محسوب شود و یا خلاف قانون و مقررات نظام جمهوری اسلامی باشد، جایز نیست.

موسیقی

سوال حکم گوش دادن به موسیقی محزون چیست؟

جواب ملاک و معیار موسیقی حرام به کیفیت نواختن موسیقی با در نظر گرفتن همه خصوصیات و ویژگی های آن است و این که از نوع موسیقی مطرب و لهوی مناسب با مجلس لهو و گناه باشد این نوع موسیقی حرام است و) شخصیت نوازنده ، با کلام یا بی کلام، کلاسیک یا غیر کلاسیک و همچنین فرقی بین تولید داخل و خارج نیست) و هر موسیقی که به حسب طبیعت خود از نوع موسیقی لهوی باشد ، حرام است اعم از این که مهیج باشد یا موجب حزن و اندوه و حالات دیگر در شنونده بشود یا خیر.

سوال آیا رقص زن برای شوهرش یا مرد برای همسرش حرام است؟

جواب اگر رقص زن برای شوهرش یا بر عکس ، همراه ارتکاب حرامی نباشد ، اشکال ندارد.

رقص مردان در برابر زنانی که از محارم آنان هستند و همچنین رقص زنان در برابر مردانی که از محارم آنان هستند، اعم از این که سببی باشند یا نسبی ، چه حکمی دارد؟

جواب در رقص حرام فرقی بین مرد یا زن نیست و همچنین فرقی نمی کند که در برابر محرم باشد یا در برابر نامحرم.

سوال آیا نواختن بعضی آلات موسیقی مثل پیانو یا گیتار اشکال شرعی دارد؟

جواب از دیدگاه فقهی آلات موسیقی دو قسم است: آلات مختص و آلات مشترک. قسم اول به ابزار و آلاتی گفته می شود که نوعاً در لهو و لعب بکار رفته و با آن آهنگ های مناسب مجالس فساد و رقص نواخته می شود. این قسم هیچ منفعت حلالی در بر ندارد و استفاده از آن در هر حال اشکال دارد. قسم دوم به آلاتی گفته می شود که می توان با آن آهنگهای حلال و حرام نواخت. اگر به طور لهوی و مناسب با مجالس یاد شده نواخته شود، استفاده از آن حرام است، و در غیر این صورت نواختن آن اشکال ندارد. در تبیین و تشخیص مصداق ها و نمونه ها و اینکه کدام آلات از قسم اول و کدام از قسم دوم است، بین مراجع بزرگوار تقلید اختلاف نظر وجود دارد. اکثراً برخی از آلاتی مثل طبل و سنج، نی و... را جزء آلات مشترک می دانند و در مورد آلات مختص از حکم کلی سخن گفته و تشخیص مصداق آن را بر عهده عرف مردم گذاشته اند. در زمینه گوش دادن به موسیقی و استفاده از آلات آن نظر امام و رهبری چنین است: گوش دادن به هر آهنگی که مطرب و لهوی و مناسب مجالس گناه و خوشگذرانی باشد، جایز نیست (هر چند مشتمل بر کلام نباشد)

احکام نگاه

سوال اگر زنی کلاه گیس گذاشته باشد و مرد به موی مصنوعی او نگاه

کند، چه حکمی دارد؟

جواب اشکال دارد.

سوال آیا نگاه کردن به جلوی مو و پیشانی دختران و زنان در فیلم ها و

برنامه های تلویزیونی جایز است؟

جواب نظر به موی سر و صورت و حتی بدن دختران و زنان در فیلم ها و

برنامه های غیر مستقیم تلویزیونی حکم نظر به نامحرم را ندارد مگر آنکه از

روی شهوت و یا موجب مفسده و یا خوف فتنه باشد.

سوال س ۱: آیا به قصد لذت مرد می تواند به عکس یا فیلم همسرش نگاه

کند؟ س ۲: اگر همسرش فوت کرده باشد حکم چگونه است؟

جواب نگاه به فیلم یا عکس همسر با قصد لذت مطلقاً جایز است

سوال حکم نگاه کردن زن به بازو و ارنج مرد نامحرم چیست؟

جواب جایز نیست.

سوال حکم دیدن فیلم های مبتذل چیست؟

جواب دیدن فیلم های مستهجن و حاوی منکرات، موجب تقویت هواهای شیطانی نفس، تضعیف اراده و ایمان و زمینه ساز ترتب مفاسد و گناهان بوده و به هیچ وجه جایز نیست.

سوال با توجه به الزام آزمایش عدم اعتیاد که با نمونه گیری ادرار زوجین مشخص می شود، فرد کارمند موظف به نگاه مستقیم به عورت فرد مراجعه کننده است و زوجین هم باید جهت حصول اطمینان عورت خود را باز بگذارند، تکلیف و وظیفه شرعی ناظر آزمایشگاه و زوجین را ذکر فرمایید.

جواب کشف عورت دیگران و نگاه کردن به آن و وادار کردن صاحب عورت به کشف عورت در برابر دیگران، جایز نیست مگر آنکه ضرورتی مثل رعایت قانون و یا معالجه، آن را اقتضا کند.

سوال آیا نگاه کردن به تصویر زن مسلمانی که او را می شناسیم بدون قصد لذت و خوف گناه، جایز است یا خیر؟ (با این فرض که تصویر غیرمستقیم و بدون پوشش کامل می باشد) س۲: قید شناختن به چه معنایی است؟ آیا صرف دانستن نام و تشخیص قیافه و چهره کافی است یا خیر؟

جواب ج ۱) در فرض مرقوم جایز نیست. ج ۲) همین قدر که بداند او

کیست، کافی است.

سوال اگر مردی بدون قصد لذت عکس یک زن برهنه و ناشناس رو ببیند

، حکمش چیست؟

جواب نگاه کردن به فیلم ها و تصاویر، حکم نگاه کردن به اجنبی را ندارد

و در صورتی که از روی شهوت و ریه نباشد و مفسده ای هم بر آن مترتب نشود و تصویر هم متعلق به زن مسلمانی که بیننده آن را می شناسد نباشد، شرعاً اشکال ندارد ولی با توجه به اینکه دیدن تصویر برهنه ای که شهوت برانگیز است، غالباً از روی شهوت بوده و به همین دلیل مقدمه ارتکاب گناه می باشد، بنابراین دیدن آنها حرام است

سوال در حین کار با شبکه اینترنت گاهی در کنار برخی از مقالات،

عکس های مبتذل دیده می شود که ناگزیر از دیدن آنها هستیم، تکلیف

چیست؟

جواب اگر به طور اتفاقی چشمتان به آن بیفتد، اشکال ندارد ولی نگاه با

قصد لذت حرام است و بنا بر احتیاط واجب، بدون قصد لذت و ترس افتادن به گناه، جایز نیست.

سوال حکم نگاه کردن به زنان غیرمسلمان چیست؟

جواب نگاه کردن به زنان غیرمسلمان که پوششی ندارند اگر بدون قصد لذت و ترس افتادن به حرام باشد، جایز است؛ ولی تنها نگاه به قسمت هایی از بدنشان (مثل سر و صورت) که معمولاً آن را نمی پوشانند

سوال آیا نگاه کردن به مو و بدن دختر نابالغ جایز است؟

جواب اگر بدون قصد لذت و ترس افتادن به حرام باشد، اشکال ندارد؛ ولی بنا بر احتیاط (مستحب) به جاهایی (مانند ران، شکم و سینه) که معمولاً آنها را می پوشانند، نگاه نکند.

سوال روتوش عکس عروس نامحرم در آتلیه چه حکمی دارد؟

جواب اگر او را شناسد و مفسده ای هم بر آن مترتب نشود، اشکال

ندارد.

احکام نجاسات

سوال استفراغ افراد ذیل از جهت پاک یا نجس بودن، چه حکمی دارد؛ الف:

طفل شیرخوار ب: طفلی که هم شیر می خورد و هم غذا ج: انسان بالغ؟

جواب در همه موارد پاک است.

سوال رفت و آمدهای خانوادگی با اشخاصی که به طهارت و نجاست در

خوردن و آشامیدن و مانند آن اهمیت نمی دهند، چه حکمی دارد؟

جواب به طور کلی در مورد طهارت و نجاست، حکم دین اسلام این است که هر چیزی که یقین به نجاست آن نباشد، از نظر شرعی محکوم به طهارت است.

سوال آیا آبهایی که در چاله های موجود در خیابان ها جمع می شود،

پاک است یا نجس؟

جواب این آبها محکوم به طهارت هستند.

سوال آبی که از ماشین های حمل زباله شهری در خیابان می ریزد و گاهی بر

اثر شدت باد به لباس مردم پاشیده می شود، محکوم به طهارت است یا نجاست؟

جواب آب مزبور محکوم به طهارت است، مگر این که فردی یقین پیدا

کند که آن آب بر اثر برخورد با نجس، نجس شده است.

سوال اگر آب بر زمین یا در حوض یا حمامی که لباس در آن شسته می شود، ریخته شود و قطراتی از آن آب به لباس ترشح کند، آیا لباس نجس می شود یا خیر؟

جواب وقتی که آب بر مکان یا زمین پاکی بریزد، ترشح ناشی از آن هم پاک است و اگر شک داشته باشیم که آن مکان پاک است یا نجس، باز هم ترشح آن، پاک است.

سوال لباسهایی که به خشکشویی ها داده می شود از نظر طهارت چه حکمی دارد؟ لازم به تذکر است که اقلیتهای دینی (یهود و نصاری و...) هم لباسهای خود را برای شستشو و اتو کردن به این خشکشویی ها می دهند و می دانیم که صاحبان این مکانها برای شستن لباسها از مواد شیمیایی استفاده می کنند.

جواب اگر لباسهایی که به خشکشویی ها داده می شود از قبل نجس نباشند، محکوم به طهارت هستند، و تماس آن با لباسهای پیروان اقلیتهای دینی (اهل کتاب) باعث نجاست نمی شود.

سوال آیا لباسهایی که با لباسشویی تمام اتوماتیک شسته می شود، پاک می گردد یا خیر؟ نحوه کار این لباسشویی ها به این صورت است که در مرحله اول که لباس با آب مخلوط با پودر لباسشویی شسته می شود، مقداری از آب و کف پودر بر شیشه درب لباسشویی و نوار پلاستیکی اطراف آن پاشیده می شود، و در مرتبه دوم آب غساله شستشو کشیده شده ولی کف پودر، درب و نوار پلاستیکی اطراف آن را به طور کامل می پوشاند. در مراحل بعدی ماشین لباسشویی لباسها را در سه نوبت با آب قلیل می شوید و از آن پس آب غساله بیرون کشیده می شود، امیدواریم توضیح بفرمایید، لباسهایی که به این ترتیب شسته شده اند، پاک هستند یا خیر؟

جواب اگر بعد از زوال عین نجاست، آب متصل به لوله در داخل ماشین لباسشویی به لباسها و همه قسمت های داخل ماشین برسد و از آن جدا و خارج شود، محکوم به طهارت است.

سوال مقدار رطوبتی که باعث سرایت از چیزی به چیز دیگر می شود، چقدر است؟

جواب ملاک رطوبت مسریه این است که به مقداری باشد که رطوبت هنگام برخورد از جسم مرطوب به جسم دیگر سرایت کند.

سوال از هر لباس یا پارچه ای هنگام شستن، پرزهای ریزی می ریزد که اگر به طشت نگاه کنیم آنها را می بینیم. وقتی که طشت پر از آب و متصل به آب شیر است، اگر لباس را داخل طشت فرو ببریم آب از اطراف آن سرازیر می شود. به علت وجود این تارها و پُرزهای ریز در آبی که از طشت به بیرون می ریزد، از آن آب احتیاط کرده و همه جا را تطهیر می کنم. و یا وقتی لباسهای نجس بچه ها را بیرون می آورم، همه جاهایی را که لباسها را در آنجا در آورده ام حتی اگر خشک هم باشد آب می کشم زیرا فکر می کنم تارها و پُرزهای ریز در آنجا افتاده اند. آیا این احتیاط لازم است؟

جواب لباسی که برای آب کشیدن در ظرفی گذاشته می شود و آب لوله کشی روی آن ریخته شده و سراسر آن را فرا می گیرد و از آن جدا شده و یا داخل آن جابجا می شود، لباس و ظرف و آب و پرزهایی که از لباس جدا شده و بر روی آب دیده می شود و همراه آب به بیرون می ریزد، همگی پاک هستند. پُرزها یا غباری هم که از لباس نجس جدا می شود پاک هستند، مگر این که یقین حاصل شود که از قسمت نجس جدا شده اند، و به مجرد شک در اصل جدا شدن آن از لباس نجس یا نجس بودن محل آن، احتیاط لازم نیست.

سوال آیا اثر کم رنگ خون که بعد از شستن بر لباس باقی می ماند، نجس است؟

جواب اگر عین خون نباشد و فقط رنگ آن باقی مانده باشد، پاک است.

سوال آیا فضله پرندگان حرام گوشت؛ مانند کلاغ و زاغ و عقاب و

طوطی نجس است؟

جواب فضله پرندگان حرام گوشت نجس نیست.

سوال مدتی است که شایع شده لوازم آرایشی را از ناف جنین که هنگام

تولد از او جدا می کنند و یا از جنین مرده می سازند. ما گاهی از این لوازم

استفاده کرده و حتی گاهی رژلب خورده می شود، آیا اینها نجس هستند؟

جواب شایعه دلیل شرعی بر نجس بودن لوازم آرایشی نیست، و تا نجاست

آنها از راه شرعی احراز نشود، استفاده از آنها اشکال ندارد.

سوال سؤال من این است که آیا غذایی که خورده ام و با اجزای خون

منجمد شده در لثه تماس پیدا کرده، نجس است یا خیر؟ در صورت نجس

شدن، آیا فضای دهان بعد از فرو بردن غذا، نجس باقی می ماند؟

جواب غذا در فرض مزبور محکوم به نجاست نیست و فرو بردن آن

اشکال ندارد و فضای دهان پاک است.

سوال آیا خون پاک است؟

جواب اگر از حیوانی باشد که خون جهنده دارد، نجس است.



من مبتلا به بیماری لثه هستم و طبق دستور پزشک باید همیشه آن را مالش دهم، این کار باعث سیاهی بعضی از قسمت های لثه ام می شود مثل این که خونی در داخل آن جمع شده باشد. هنگامی که دستمال کاغذی روی آن می گذارم رنگ دستمال قرمز می شود، لذا اقدام به شستن دهانم با آب کر می کنم، ولی خون منجمد، مدت زمانی باقی می ماند و با شستن از بین نمی رود. بعد از قطع آب کر، آیا آبی که وارد دهان شده و به آن قسمت ها رسیده و سپس از دهان خارج شده، محکوم به نجاست است یا این که جزء آب دهان محسوب می شود و محکوم به طهارت است؟



محکوم به طهارت است، هر چند احتیاط اجتناب از آن است.



آیا چیز پاکی که با متنجس برخورد نموده، نجس است یا خیر؟ در صورت نجس بودن، تا چند واسطه نجس است؟



چیزی که با عین نجس تماس یافته و نجس شده است، اگر باز با چیزی که پاک است تماس پیدا کند و یکی از آنها تر باشد، آن چیز پاک را نجس می کند، و باز این چیزی که بر اثر ملاقات با متنجس نجس شده است، اگر با چیز پاکی برخورد نماید، بنا بر احتیاط واجب آن را نجس می کند، ولی این متنجس سوم هیچ چیزی را با ملاقات خود نجس نمی کند.

سوال اگر نجاستی در اطراف یا داخل کاسه دستشویی باشد و آن جا با آب کر یا قلیل شسته شود ولی عین نجاست باقی بماند، آیا آن قسمتی که عین نجاست در آن نیست و آن آب به آنجا رسیده، پاک است یا نجس؟

جواب مکانی که به آن آب نجس نرسیده باشد، محکوم به طهارت است.

سوال کودکی که همیشه خود را نجس می کند، دست تر، آب دهان و باقی مانده غذایش چه حکمی دارد؟ کودکانی که دست تر خود را بر پاهایشان می گذارند، چه حکمی دارند؟

جواب تازمانی که یقین به نجاست آن حاصل نشده، حکم به پاکی می شود.

سوال در رساله های عملیه آمده است که مدفوع حیوانات و پرندگان حرام گوشت نجس است آیا مدفوع حیوانات حلال گوشت مانند، گاو، گوسفند و مرغ نجس است یا خیر؟

جواب مدفوع حیوانات حلال گوشت از پرندگان و غیره و همچنین مدفوع پرندگان حرام گوشت پاک است.

سوال اینجانب پس از بول، استبراء می کنم که همراه آن مایعی خارج می شود که بوی منی می دهد، آیا نجس است؟ وظیفه من نسبت به نماز چیست؟



جواب اگر به منی بودن آن یقین ندارید و خروج آن همراه با علامتهای شرعی خروج منی نیست، حکم منی ندارد و پاک است.



سوال اگر لباس جنب با منی نجس شود، اولاً: حکم دست زدن به آن با وجود رطوبت چیست؟ ثانیاً: آیا جایز است جنب لباسهای خود را برای آب کشیدن به کس دیگری بدهد؟ آیا شخص محتلم باید نجس بودن لباسهایش را به کسی که می خواهد آنها را بشوید، اطلاع دهد؟



جواب منی نجس است و اگر با رطوبت مسریه با چیزی برخورد نماید، آن را نجس می کند. و آگاه کردن کسی که لباس را می شوید از نجاست لباس، لازم نیست. ولی صاحب لباس تا یقین به طهارت آن حاصل نکند، نمی تواند آثار طهارت بر آن مترتب سازد.



سوال در مورد چرم و اجزای حیوانی که از بلاد غیر اسلامی تهیه شده، نظر مبارک را مرقوم فرمایید.



جواب اگر احتمال دهید که حیوان ذبح اسلامی شده، پاک است و اگر یقین دارید که ذبح اسلامی نشده، محکوم به نجاست است.



سوال آیا خوردن گوشتی که از کشورهای غیر اسلامی وارد می شود حلال است؟ حکم آن از جهت طهارت و نجاست چیست؟



تا تذکيه شرعی آن احراز نشود خوردن آن حرام است، ولی از نظر طهارت، اگر يقين به عدم تذکيه نباشد، پاک است.



با توجه به این که در نقاشی و نقشه کشی از قلم مو استفاده می شود و نوع خوب و مرغوب آن غالباً از موی خوک ساخته شده و از کشورهای غیر اسلامی وارد و در دسترس همگان به خصوص مراکز تبلیغی و فرهنگی قرار می گیرد، استفاده از این قلم موها چه حکمی دارد؟



موی خوک نجس است و استفاده از آن در اموری که مشروط به طهارت است، جایز نیست. ولی استفاده از آن در امری که مشروط به طهارت نیست، اشکال ندارد و اگر معلوم نباشد که قلم مو از موی خوک ساخته شده است یا خیر، استفاده از آن حتی در اموری هم که مشروط به طهارت است، اشکال ندارد.



شخصی در جبهه های جنگ در وضعیتی قرار گرفت که مجبور به کشتن خوک و خوردن آن شد، آیا رطوبت بدن و آب دهان وی محکوم به نجاست است؟



عرق بدن و آب دهان شخصی که گوشت حرام و نجس خورده، نجس نیست. ولی هر چیزی که با وجود رطوبت، با گوشت خوک برخورد کرده، محکوم به نجاست است.

سوال پوستی که گاهی از لبها، دستها و پاها جدا می شود، محکوم به

طهارت است یا نجاست؟

جواب پوست نازکی که خود بخود از دستها، لبها، پاها و سایر قسمت های

بدن جدا می شود، محکوم به طهارت است.

سوال آیا قطرات آبی که از بدن میت قبل از غسل با آب خالص و بعد از

غسل با آب سدر و کافور بر زمین می ریزد، پاک هستند یا خیر؟

جواب تا زمانی که غسل سوم کامل نشده باشد، بدن میت محکوم به

نجاست است.

سوال عرق جنب از حرام و عرق حیوان نجاست خوار چه حکمی دارد؟

جواب عرق شتر نجاست خوار نجس است، ولی عرق حیوانات دیگر

نجاست خوار و همچنین عرق جنب از حرام بنا بر اقوی پاک است، لکن احتیاط

واجب این است که با عرق جنب از حرام نماز خوانده نشود.

سوال لکه خونی که گاهی در تخم مرغ یافت می شود، چه حکمی دارد؟

جواب محکوم به طهارت است، ولی خوردن آن حرام است.

احکام اجاره

سوال آنچه امروزه در بین مردم متعارف شده که هنگام اجاره دادن خانه مبلغی را جلوتر می گیرند، از نظر شرعی چه وجهی دارد؟

جواب در صورتی که مالک، خانه خود را به مدت معین و اجرت مشخصی اجاره بدهد به این شرط که مستأجر مبلغی را به عنوان قرض به او بپردازد، اشکال ندارد هر چند مالک با توجه به آن مبلغ اجاره خانه را از اجرت المثل آن کمتر قرار دهد [به شرطی که مبلغ اجاره از حد متعارف کمتر نباشد]، ولی اگر از مستأجر قرض بگیرد به این شرط که خانه خود را مجانی در اختیار او قرار دهد و یا خانه اش را به اجرت المثل یا کمتر و یا بیشتر از آن به او اجاره بدهد، به طوری که آنچه در ابتدا بین آن دو محقق می شود قرض دادن و قرض گرفتن باشد و اجاره دادن خانه به مستأجر و یا قرارداد آن در اختیار او به عنوان شرط در قرض باشد، همه این موارد حرام و باطل هستند.

سوال اینجانب خانه ای را اجاره کردم و سپس متوجه شدم که مقداری از پول خرید آن، از مال ربا بوده است، وظیفه من چیست؟

جواب تا زمانی که نمی دانید ماجر خانه را با عین مال ربا خریده است، تصرف در آن اشکال ندارد.

سوال شخصی بین صاحب کار و کارگران واسطه است، به این صورت که صاحب کار پولی را به عنوان دستمزد آنان به او می دهد و او هم مبلغی کمتر از آن را به کارگران می پردازد، این عمل او چه حکمی دارد؟

جواب واسطه اگر از جانب صاحب کار وکیل باشد واجب است، مقدار اضافه بر آن مبلغ را به مالک پردازد و جایز نیست در آن تصرف کند مگر آنکه علم به رضایت مالک داشته باشد.

سوال بعد از آنکه مسلمانی تابعیت آمریکا یا کانادا را بدست آورد، آیا جایز است وارد ارتش یا پلیس شود؟ و آیا جایز است در اداره های دولتی مثل شهرداری و سایر مؤسسات تابع دولت مشغول بکار شود؟

جواب اگر فسادی بر آن مُترتب نشود و مستلزم ارتکاب حرام و ترک واجب نباشد، اشکال ندارد.

سوال آیا انجام وظیفه در حکومت غیر اسلامی جایز است؟

جواب جواز آن منوط بر این است که خود آن وظیفه فی نفسه جایز باشد.

احکام خوراک

سوال چه حیواناتی حلال و چه حیواناتی حرام گوشت هستند؟

جواب چهارپایان ساکن در خشکی، دو صنف هستند: اهلی و وحشی. از حیوان اهلی جمیع اصناف گوسفند و گاو و شتر حلال است، و اسب و قاطر و الاغ مکروه است اما کراهت اولی خفیف تر است، و غیر اینها از حیوانات ساکن در خشکی حرام می باشد مانند سگ و گربه و غیر اینها. و اما از حیوانات وحشی آهو و گاو وحشی و قوچ کوهی و الاغ وحشی حلال می باشد و از حیوانات وحشی، سباع حرامند (سباع حیواناتی هستند که درنده بوده و دارای ناخن و دندان باشند، چه اینکه نیرومند باشند مانند شیر و پلنگ و یوزپلنگ و گرگ یا ضعیف باشند مانند روباه و کفتار و شغال). و همچنین خرگوش حرام است اگر چه از سباع نباشد، و همچنین همه حشرات حرامند مانند مار و موش و موش دو پا و جوجه تیغی و جیرجیرک و غیر اینها از آنچه که قابل شمارش نیست. و همچنین آنچه مسخ شده مانند فیل و میمون و خرس و غیر اینها حرام می باشد.

سوال خروسی که گوشت پخته می خورد گوشتش حلال است؟ آیا

مدفوع آن نجس است؟

جواب گوشت آن حلال و مدفوع آن نیز پاک است.

سوال آیا خوردن بره ای که در شکم گوسفند است و هنوز به دنیا نیامده و اندازه آن ۱۰ تا ۱۵ سانتی متر است حرام است؟

جواب اگر بعد سر از بریدن گوسفند، بچه مرده ای از شکم بیرون آورید، چنانچه خلقت آن بچه کامل باشد و مو یا پشم در بدنش روییده باشد، پاک و حلال است.

سوال آیا گوشت و سایر قسمت های کوسه (بدون فلس) حلال است؟ فروش آن به غیر مسلمانان چه حکمی دارد؟ سایر غذاهای دریایی حرام چطور؟

جواب حلال نیست و فروش آن برای خوردن، حتی به کسانی که آن را حلال می دانند، جایز نیست.

سوال در مورد ماهی هایی که شبهه در حلال و حرام بودن آن وجود دارد وظیفه چیست؟ به خصوص که در سوق مسلمین به فروش می رسد و زمان برای تحقیق وجود ندارد.

جواب در فرض سؤال اگر بدانید فلس ندارد، جایز نیست و الا جایز است. و اگر شبهه از جهت تذکیه یا عدم تذکیه آنها باشد، خرید آنها از سوق مسلمین و استفاده آن اشکال ندارد.

 خوردن مرغ های بسته بندی شده که از طریق ذبح شدن آنها

آگاهی نداریم چه مسئله ای دارد؟

 اگر از بازار مسلمانان تهیه شود، اشکال ندارد.

 آشامیدن نوشیدنی هایی که به نام ماء الشعیر وجود دارد، چه

حکمی دارد؟

 ماء الشعیر طیبی پاک است و خوردن آن اشکال ندارد، و با آب جو

(فقع) که حرام است فرق دارد.

 دستور شریعت نسبت به نوشیدن آب در حال ایستاده چیست؟

 ایستاده نوشیدن آب در شب مکروه است.

 زرافه حیوانی است نشخوارکننده و گیاه خوار که مانند گاو دست

و پایش دو سمی است. با توجه به این خصوصیات، آیا از حیوانات حلال

گوشت شمرده می شود؟

 دلیلی بر حرمت گوشت زرافه وجود ندارد.

سوال آیا پرنده فلامینگو که از لک لک سانان است، حلال گوشت می باشد؟

جواب (ج) پرنده حلال از حرام آن به دو امر تشخیص داده می شود که هر کدام از آنها در شرع علامت حلال و حرام بودن - در موردی که بر حلیت و بر حرمت آن تصریح نشده باشد نه در موردی که نصی بر حکم آن از حیث حلیت و حرمت باشد - قرار داده شده است: یکی از آن دو امر «صفیف» [گشادن بالها در وقت پریدن است] و «دیفیف» [تکان دادن بالهایش در وقت پریدن است] است پس هر پرنده ای که صفیفش بیشتر از دیفیفش باشد حرام است و هر پرنده ای که عکس آن باشد به اینکه دیفیفش بیشتر باشد، حلال است. دومی آنها «چینه دان» و «سنگ دان» و «صیصیه» [تیغی است که در پشت پای پرنده قرار دارد] است؛ پس هر پرنده ای که یکی از این سه را داشته باشد حلال است و هر پرنده ای که هیچ یک از اینها را نداشته باشد حرام است؛ و پرنده آب (دریایی) با غیر آن در دو علامت ذکر شده مساوی می باشد پس هر آنچه که دیفیفش بیشتر از صفیفش باشد یا در آن یکی از این سه نشانه باشد، حلال است اگر چه ماهی می خورد و آنچه که صفیفش بیشتر از دیفیفش باشد یا هیچ یک از آن سه را نداشته باشد، حرام است؛ و تشخیص موضوع بر عهده مکلف است.

سوال آیا مدفوع و امعاء و احشاء داخل شکم و سر و چشم ماهی حلال است؟

جواب از ماهی آنچه که حرام است خون و کثافات آن است و بقیه اعضای آن حلال است.

سوال خوردن خرچنگ و قورباغه و گوشت نهنگ حلال است؟

جواب حلال نیست. از حیوانات دریایی فقط ماهی فلس دار و میگو و بعضی از پرندگان حلالند.

سوال در روش های جدید برای ذبح مرغ ابتدا بوسیله برق یک شوک به مرغ می دهند تا مرغ بیحال شود و برای ذبح تقلا نکند بعضی از مرغ ها بوسیله این شوک می میرند آیا با علم به این موضوع خوردن مرغ شرعاً اشکال دارد یا خیر؟

جواب اگر بقیه شرایط ذبح شرعی رعایت می شود، تا یقین پیدا نکرده اید که حیوان در اثر شوک مرده است، استفاده از آن مانعی ندارد.

سوال آیا خوردن محتویات صدف دریایی حلال است؟

جواب حلال نیست.

سوال آیا خوردن ماهی های کوچک به صورت زنده حلال است؟

جواب خوردن نوع حلال آن اشکال ندارد.

سوال آیا خوردن میگو حلال است و اگر حلال است شرط تذکیر آن

مردن در خشکی است؟

جواب خوردن میگو حلال است و تذکیر آن مانند تذکیر ماهی می باشد.

سوال خوردن گوشت ماهی اوزون برون یا خاویار چه حکمی دارد؟ (وقتی

زنده از آب می گیریم فلس ندارد اما کارشناسان می گویند که فلس داشته به علی

فلس ها جدا شده است.) ملاک فلس دار بودن هنگام صید آن است یا در خلقتش

فلس داشته باشد کفایت می کند و چنانچه جواب مثبت است تشخیص آن به عهده

کیست اگر با گفته کارشناس به اطمینان برسیم کفایت می کند؟

جواب اگر فلس دار باشد حلال است، هر چند پس از صید فلس خود را

از دست بدهد. و تشخیص فلس دار بودن با خود مکلف است. و اطمینان از

گفته کارشناس نیز کفایت می کند.

سوال وقتی شکم ماهی بزرگی را که صید کرده بودیم شکافتیم، چندین

ماهی کوچک از نوع دیگر به شکل بی جان دیده شد که بعضی بلعده شده و

سالم بودند و بعضی تکه تکه شده بودند آیا خوردن آن ها حلال است؟

جواب از خوردن ماهی های داخل بدنش که مرده خارج می شوند و نمی دانید

موقع صید در شکم ماهی زنده بوده و در خارج آب مرده اند، اجتناب کنید.